

ADP: "Türkiyə dünyaya demokratiya dərsi verdi"

Hürriyyət

SİZİN ÜÇÜN QƏZET

Nº18 (3261) 16 May / 2023-cü il

Həftədə 1 dəfə çıxır

Qiyməti: 60 qəpik

ANA XƏBƏR

Sinan Oğandan ikinci turla bağlı açıqlama

6 sayılı Cəzaçəkmə Müəssisəsinin rəisi haqda şok iddia

"Cəllad Məmməd" hər ay rüvşət və korrupsiya yolu ilə 6 milyon manat toplayır"

GÜNÜN NƏBZİ

Layihə

"Ulu öndərin ümidlərini doğrultduğum üçün xoşbəxtəm"

Məqsəd Qocamanov: "Heydər Əliyevin yetişdirdiyi mütəxəssislərdən biri olmağımla qürur duyuram"

6

Təhlil

Azərbaycanın "böyük oynaması" İranı niyə narahat edir?

Və yaxud Tehran regiondakı sünni dövlətləri nəzarətdə saxlamaq üçün ABŞ-a sadəcə "xoxan" kimi lazımdır?

3

Ölkə

Unutqanlılığımız "5-ci kolon"dan daha təhlükəlidir

Bundan sonra da Moskvanın qarşısında reverans etməliyik?

7

Şikayət

"Fəmil Mustafayev dağıdıcı fəaliyyətini davam etdirir"

Ali Attestasiya Komissiyasının sədri haqda şok iddialar

11

Siyasət

Cəzasızlıq mühiti dövləti fəlakətə sürükləyir!

Milyonları oğurlamış, əcnəbi ölkələrdə ev, əmlak almış, biznes qurmuş bir nüvəriş layiq olduğu cəzanı almadı...

5

Layihə

Nərimanov Naxçıvanı ərmanilərə vermək istəyib?

Xaqani İsmayıl: "Nərimanov bəyanatı" kimi təqdim olunan sənədə "Naxçıvan" sözü sonradan əlavə edilib"

15

Gündəm

Türkiyə siyasətində Sinan Oğan faktoru

Fərhad Mehdiyev: "Sinan Oğan Ərdoğanı ancaq MHP idarəçiliyinə alınması şərtiylə dəstək verəcək"

8-9

Özü Moskvada olsa da, Bakıda adına 28 min manat kredit götürüldü

Bərdə sakini dəfələrlə "Kapital Bank"a ərizə yazsa da, qarşılaşdığı problemi həll edə bilmir

Bərdə rayonu, Cəyirli kənd sakini Əhmədov İsmayıl Paşa oğlu tərəfindən "Hürriyyət" in redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Şikayətçi iddia edir ki, Azərbaycandan kənarda olduğu müddətdə "Kapital Bank" dan onun adına 28 min manat kredit götürülüb: "Mən, Əhmədov İsmayıl Paşa oğlu, yazaraq sizdən xahiş edirəm ki, problemimi işıqlandırarsınız. Deməli, mən həmin vaxt Moskva şəhərində olduğum halda "Kapital Bank" da adıma 28 min manat kredit yazılıb...

10

Cəlilabadda onlarla şəxs saxta yollarla pensiya alır

Sakinlər Mərkəzi Xəstəxananın baş həkimini ittiham edirlər

Cəlilabad rayonu, Ocaqlı kənd sakini Dövlətov Fəzuli Əsəd oğlu tərəfindən "Hürriyyət" in redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Şikayətçi məktubda Cəlilabad Mərkəzi Xəstəxanasının baş həkimini Elnur Azadxanovun qanunsuz əməllərindən bəhs edir. F.Dövlətov onu vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə etməkdə, korrupsiya və rüşvətxorluqla, eləcə də digər qanunsuz əməllərlə məşğul olmaqda ittiham edir...

10

Toplum

Toplum

İnsan beyninin müxtəlifliyi

Alimlərin araşdırması nəticəsində məlum olub ki, insan beyninin həcmi səhərlər daha böyük olur, gün ərzində kiçilməyə doğru gedir. Buna səbəb də süngərə bənzəyən bu orqanın üfqi vəziyyətdə maye dövrünün daha yaxşı olması sayəsində gecə boyunca kifayət qədər "nəmli" qalmasıdır.

Kəpənək stressi müalicə edir

Avropada kəpənəyin gözəlliyindən, Çin, Cənubi Amerika və Hindistanda onun dadından ləzzət alırlar. Stokholmdakı klinikalarda isə daha qabağa gedərək, stressdən əziyyət çəkənləri çiçək və kəpənlərlə müalicə edirlər.

Mesaj yazmaq insan sağlamlığına ziyanlıdır

Telefonla tez-tez mesaj yazmaq insan sağlamlığında bir sıra problemlər yaradır. Mütəxəssislər bildirirlər ki, mesaj yazarkən təkrarlanan hərəkətlər biləklərdə, qollarda əlilliyə yol açır. Həmçinin, MP3 çalarlara, müxtəlif kompüter və mobil telefonlarda olan oyunlara aludə olmağın da bu sahədə ziyanları daha çoxdur.

Uşağın ürəyini müdafiə edən "dərman"

Anasının sinəsinə baş qoyan körpələr daha çox və rahat yatırlar. Bu zaman onların ürəyi stressə üç dəfə az məruz qalır, gələcəkdə isə onlar şəxsiyyət arası ünsiyyətləri daha asan qura bilirlər. Hə də bu üsul beynin normal inkişafına gözəl təsir göstərir. Körpə üçün həyatın ilk həftələrində ideal vəziyyət ananın qucağında yatmaqdır. Sonra uşaq 3-4 yaşınadək ana ilə bir çarpayıda davam etməlidir.

Xərçəngdən uzaq insanlar

Allergiyası olan insanlar xərçəng xəstəliyinə tutulmur. Bunun səbəbi allergiyanın orqanizmə yad çisimin daxil olmasına imkan yartmamasıdır. Hətta mikro ölçülü toz zərrəcini belə bədəne buraxmayan aller-

giya, əslində, orqanizmi viruslardan qoruyur. Həssas orqanizm bədənə dərhal hər hansı virusu kənarlaşdırır. Məhz buna görə də alimlər allergiyanı bir neçə aspektdən araşdıraraq, onun insan sağlamlığı üçün faydalı olduğunu düşünürlər.

Tərləyən əllər

Bəzın azca həyəcanlanan kimi əllərimiz tərləyir. Buna əsas səbəb emosional və hor-

monal balansın pozulmasıdır. Əllərin tərləməsinin qarşısını almaq üçün əsəb sisteminin tonusunu qaldırmaq lazımdır. Birinci növbədə pəhriz olunmalıdır. Belə ki, acı ədviyyatlardan, alkoqoldan, qəhvədən imtina edib, təzə tərəvəz, meyvə, bal və arıçılıq məhsulları ilə qidalanmaq vacibdir. Tərkibində yüksək dərəcədə E vitaminli qidaları qəbul etmək də tərləmənin qarşısını ala bilər.

Doğru nəfəs almağın faydası

Bəzi insanlar böyüdükcə nəfəs almaqda yanlış vərdislərə yol verir və normaldan az oksigen qəbul edirlər. Belə vəziyyətdə yoxu pozğunluğu yaranır, insan özünü yorğun və stress altında hiss edir. Nəfəs alma doğru halda olduqda isə bədəne daxil olan oksigenin miqdarı artır. Nəticədə insanın əhval-ruhiyyəsi qalxır, yaşadığı hadisələrə qarşı müsbət düşünmə qabiliyyətinə malik olur, neqativ fikirləri asanlıqla özündən uzaqlaşdırır.

Hazırladı: Zəfər ORCOĞLU

Dünya şöhrətli məşhurların gerçək sifətləri...

Onlara çoxlu sayda fanatları var. Hər kəs gördükləri rollara əsasən, onları sevir, real həyatda da çox gözəl xarakterləri olmalarına inanırlar. Amma əslində həqiqət başqa cürdür.

Məsələn, Hollivud ulduzu Culiya Robert film çəkilişlərində texniki he-

yətə qan uddurması ilə tanınan aktrisalardandır. Həddən artıq kaprizləri olan bu xanımla işləmək cəhənnəm əzabına çevrilir. Kameralar çəkməyəndə o ətrafdakılara bağırır, çıxırır, kobudluq edir.

Genifer Lopez həddən artıq tələbkərliliyi, xəsisliyi və acı dil olmasına görə, işçilərinin nifrətini qazanıb.

Oleq Bolduin də həddən artıq kobudluğu ilə tanınan aktyorlardandır. O bir dəfə qatıldığı toy davətində gəlinin geyiminə şərab dağıtsa da üzr istəmək ağına da gəlməyib. Byus Villis də davakarlığı ilə bilinen məşhurlardandır.

Türk aktyorlarından kobud davranışı ilə tanınan aktyor Ahmet Mümtaz Taylandır. Deyilənə görə, film çəkilişləri zamanı hamının yediyini burnundan gətirən, acı dilli, kobud Taylanı iş zamanı gülümsəyən halda görə olmayıb. Bir dəfə aktyor Cengiz Bozkurt onunla bu davranışına görə, əlbəyaxa dava edib.

Rejissor Nuri Bilge Ceylan da işlədiyi aktyorları, filmin çəkiliş komandasını həddən artıq təhqir etməsi, kobud davranması ilə şöhrət qazanıb.

Əyləncə səhifəsi

Sabiq prezidentin xanımı həbs oluna bilər

Keçmiş birinci ledi cəzadan yayınmaq üçün İsrailə qaçdı...

Perunun yəhudi əsilli keçmiş birinci xanımının İsrailə getmədiyi, qaçdığı iddia olunur. Lent.az-ın xarici mediaya istinadən xəbərinə görə, məsələ burasındadır ki, Perunun keçmiş birinci yəhudi əsilli birinci xanımı Elian Karp çirkli pulların yuyulması işində Peruya ekstradisiya olunmamaq üçün ABŞ-dan İsrailə uçub. Müvafiq bəyanatı Perunun baş naziri Alberto Otarola Limada keçirdiyi mətbuat konfransında verib.

"ABŞ Ədliyyə Nazirliyi Perunun ABŞ-dakı səfirliyinə xanım Elian Karpın İsrail pasportu ilə uçuşu barədə məlumat verib", - o deyib.

Elian Karp Perunun İsrailə ekstradisiya müqaviləsinin olmamasından istifadə etmək qərarına gəlib. O, 2001-2006-cı illərdə Perunun birinci xanımı olub.

Qadın Fransada yəhudi ailəsinin anadan olub, istisasa antropoloqdur. Həyat yoldaşı, Perunun keçmiş prezidenti Alexandro Toledo ilə hələ Stenford Universitetində tələbə olarkən tanış olublar. Karp Kaliforniya Universitetində fəlsəfə doktoru dərəcəsi almamışdan əvvəl Qüds Yəhudi Universitetində bakalavr dərəcəsi alıb.

Onun əri Toledo aprel ayında ABŞ-dan Limaya təhvil verilib və hazırda həbsxanadadır. O, ictimai işlərlə bağlı müqavilələr müqabilində on milyonlarla dollar rüşvət almaqda ittiham olunub. Toledo inadla bütün qanunsuzluqları rədd edir.

Təsisçi:

Sərdar Cəlalovlu

Baş redaktor:

Vüqar Məmmədov

Tel: 070 333 22 85

012 496 98 93

E-mail: vuqar-mt@mail.ru

Dizayner:

Seymur Həsənov

"Hürriyyət" qəzetinin internet unvanı:

Hurriyyet.az

E-mail: hurriyyet@mail.ru

Tiraj: 2500

Redaksiyanın ünvanı:

AZ 1008, Bakı, akademik Ələşrəf Əlizadə küçəsi, 31

Telefonlar: 496-10-72; 496-08-35

Lisenzianın qeydiyyat nömrəsi: V 165

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Əlyazmalar geri qaytarılmır.

Redaksiyanın kompüter mərkəzində yığılıb səhifələnilir və "Futbol+ servis" mətbəəsində çap edilib.

Bu işarə altında dərc olunan yazılar reklam xarakterlidir.

Qəzet 1991-ci ildən çıxır.

Bəhrüz Məmmədov - 70

ADP veteran demokrati 70 illik yubileyi münasibətilə təbrik edib

Bu gün Azərbaycan Demokrat Partiyasının (ADP) təsisçilərindən olan, veteran demokrat və Azərbaycan Demokrat Partiyasının Mərkəzi Nəzarət Təftiş Komissiyasının sədri Bəhrüz Məmmədovun 70 illik yubileyidir.

Bu münasibətlə ADP İdarə Heyəti Bəhrüz bəyi təbrik edib.

Təbrikdə deyilib:

Hörmətli, Bəhrüz bəy!

Siz ADP-nin ilk təsisçilərindən biri olaraq partiyanın yaranmasında, quruculuğunda, genişlənməsində, əyalət partiyasından ümumrespublika partiyasına çevrilməsində xüsusi xidmətləri ilə seçilən, siyasi fəaliyyəti ilə hər bir partiya üzvünə örnek olan əqidə dostumuzsunuz.

Siz, həyatınızın 30 ildən artıq bir kəsimini siyasi mübarizə yoluna sərf etməklə, ölkəmizin yenidən istiqalına qovuşmasına, demokratik dəyərlərin oturmalarına, insan hüquq və azadlıqlarının qorunmasına, partiya Programında qarşıya məqsəd kimi qoyulan "Azad İnsan, Azad Millət, Azad Dünya uğrunda!" şüarlarının gerçəkləşməsinə həsr etmişiniz.

ADP ailəsi Sizi gözəl insan, peşəkar həkim, mübariz əqidə yoldaşı kimi tanıyıb və Sizinlə çiyin-çiyinə ideallarımız uğrunda mübarizə aparmaqdan şərəf duyub.

Siz siyasi mübariz olmaqla öz ətrafınızda dərin iz buraxan qayğıkeş dost, peşə fəaliyyəti ilə evlərə şəfa yayan sədaqətli həkim, hər biri həyatda öz yerini tutan övladlarınız üçün zəhmətkeş ata, dürüst, sabitqədəm insan kimi yaddaş guşəmizdə yer tutmusunuz.

Hörmətli, Bəhrüz bəy!

ADP İdarə Heyəti Sizi bir daha anadan olmağınızın 70 illik yubileyi münasibətilə bütün partiya üzvləri adından canı könüldən təbrik edir, Sizə Ulu Tanrıdan can sağlığı, rifah dolu uzun ömür, ailə xoşbəxtliyi və bundan sonrakı siyasi fəaliyyətinizdə uğurlar diləyirik.

Sinan Oğandan ikinci turla bağlı açıqlama

"Demişdik ki, bu seçkiləri biz müəyyənləşdirəcəyik"

"İkinci turda kimi dəstəkləyəcəyimizlə bağlı məsləhətləşəcəyik və bununla əlaqədar müşavirə keçirəcəyik". Hurriyyet.az xəbər verir ki, bunu "ATA İttifaqı"nın namizədi Sinan Oğan prezident seçkilərinin ikinci turu ilə bağlı açıqlamasında deyib.

Onun sözlərinə görə, qısa zaman ərzində kimi dəstəkləyəcəyi ilə bağlı qərarı elan edəcək: "Bu, Sinan Oğanın yox, ümumi aqlın qərarı olacaq".

Siyasətçi səsvərmənin ikinci turunun keçiriləcəyinə əvvəlcədən inandığını söyləyib: "Biz demişdik ki, türk millətçiləri olaraq seçkilərin mərkəzində olacağıq. Demişdik ki, biz bu seçkiləri müəyyənləşdirəcəyik. Biz istədiyimiz bütün hədəflərə çatdıq. Bundan sonra biz Türkiyənin böhrana düşməməsi üçün bütün məsuliyyəti öz üzərimizə götürəcəyik".

Qeyd edək ki, Türkiyədə prezident seçkilərinin ikinci turu mayın 28-də keçiriləcək.

"Cümhuriyyət"nin namizədi, hakim Ədalət və İnkişaf Partiyasının sədri, hazırkı dövlət başçısı Rəcəb Tayyib Ərdoğan 49,51% səs toplayıb. "Millət İttifaqı"nın namizədi, müxalif Cümhuriyyət Xalq Partiyasının sədri Kamal Kılıçdaroğlu 44,85%, "ATA İttifaqı"nın namizədi Sinan Oğan isə 5,17% səs qazanıb.

"Türkiyə dünyaya demokratiya dərsi verdi"

ADP qardaş ölkədə keçirilən seçkilərlə bağlı bəyanat yaydı

ADP İdarə Heyəti dünən özünün növbəti toplantısını keçirib. Partiyanın mətbuat xidmətindən "Hurriyyet"ə verilən məlumata əsasən, toplantının gündəliyində ötən həftə ərzində baş vermiş bir sıra ictimai və siyasi hadisələr olub.

Toplantı iştirakçıları ilk öncə qardaş Türkiyədə keçirilən prezident və parlament seçkilərinin nəticələri ətrafında geniş fikir mübadiləsi aparıblar. Müzakirələrdə qeyd edilib ki, Türkiyədə keçirilən seçkilər bütün parametrləri ilə - seçki-qabağı şəraitin demokratikliyi və qanuniliyi, azad rəqabət şəraitinin tam təmin olunması, səsvermə prosesinin açıq və şəffaf şəraitdə keçirilməsi, seçkilərin nəticələrini bütün tərəflərin qəbul etməsi və prezident seçkilərinin ikinci turunun keçirilməsi ilə bağlı bütün tərəflərin ortaq mövqə ortaya qoyması - son illər dünyada keçirilən bütün seçkilər üçün bir nümunədir. ADP İdarə Heyəti bu münasibətlə qardaş Türkiyə xalqını təbrik edib və bu seçkilərin bütün Türk və İslam dünyası üçün bir örnek rolunu oynadığını və qardaş Türkiyənin dünyaya demokratiya dərsi verdiyini bəyan edib.

ADP İdarə Heyəti hazırkı Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanı prezident seçkilərinin favoriti olduğu münasibəti ilə də təbrik edib. R.T.Ərdoğanın prezident seçkilərinin favoriti olduğu nəinki Azərbaycanın, eləcə də bütün Türk və İslam dünyasının maraqları baxımından böyük əhəmiyyət daşıdığı vurğulanıb və ikinci tur prezident seçkilərində Ərdoğanın qalib gələcəyinə əminlik ifadə edilib.

"Danışqlar yalnız Azərbaycan və Ermənistan arasında aparılmalıdır"

ADP İdarə Heyətində 14 may tarixində Brüsseldə Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişelin vasitəçiliyi ilə Azərbaycan və Ermənistan dövlət başçıları arasında keçirilən görüş ətrafında da müzakirələr aparılıb. Müzakirələrdə 44 günlük ikinci Qarabağ müharibəsindən sonra Rusiyanın, Avropanın və ABŞ-ın vasitəçiliyi ilə Azərbaycan və Ermənistan arasında aparılan danışıqların bu günə qədər real bir nəticəyə gətirib çıxarmadığı təəssüf hissi ilə qeyd edilib. İdarə Heyəti bölgədə davamlı sülhə, təhlükəsizliyə, Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh sazişinin imzalanmasına nail olmaq üçün danışıqların heç bir vasitəçi olmadan yalnız Azər-

şa və Laçında olan ordumuzun mövqelərinə atəş açılması faktlarını nəzərə alaraq Müdafiə Nazirliyini ordumuzun döyüş qabiliyyətinin yüksək səviyyəyə çatdırılması ilə bağlı tədbirlərin davam etdirilməsi, orduda ayıq-sayıqlığın, nizam-intizamın gücləndirilməsi və dövlət sərhədlərimizin daha ciddi qorunması ilə bağlı daha ciddi addımlar atmağa çağırıb.

"Quru sərhədləri açılmalıdır"

ADP İdarə Heyəti Azərbaycanın quru sərhədlərinin bu günə qədər bağlı qalması məsələsinə də bir daha diqqət çəkib. Müzakirələrdə Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının pandemiyanın başa çatması ilə bağlı verdiyi açıqlamaya baxmayaraq Azərbaycanda quru sərhədlərinin hələ də bağlı qalması sərhədlərinin

baycan və Ermənistan arasında aparılmasının vacibliyini bildirib.

"Ermənistan prosesi yeni müharibə fazasına keçirməyə cəhd edir"

ADP İdarə Heyətinin toplantısında son həftələrdə Azərbaycan-Ermənistan sərhədində baş verən hərbi təxribatlar da müzakirə predmeti olub. Həmin hərbi təxribatlar zamanı Ermənistan ordusunun pilotsuz uçuş aparatlarından, ağır artilleriya qurğularından istifadə etməsinə diqqət çəkən müzakirə iştirakçıları baş verənləri Ermənistanın prosesi yeni müharibə fazasına keçirmək cəhdi kimi qiymətləndirib. Eyni zamanda qeyd edilib ki, Azərbaycan-Ermənistan arasında mütəmadi olaraq atəşlərin atılması bölgədə maraqları olan global güclərin oyunlarının tərkib hissəsidir.

ADP İdarə Heyətinin toplantısında son günlər istər Azərbaycan-Ermənistan sərhədində baş verən hərbi təxribatlarda, istərsə də Azərbaycan ərazisində olan erməni qeyri-qanuni hərbi birləşmələri tərəfindən Tərtər, Xocalı, Şuşa və Laçında olan ordumuzun mövqelərinə atəş açılması faktında Rusiya "sülhməramlıları"nın heç bir təsiri olmadığı, Rusiya hərbi kontingentinin yalnız Rusiyanın maraqları naminə bölgədə olduğu vurğulanıb və bu hərbi birləşmələrin ölkə ərazisindən çıxarılmasının vacibliyi bir daha qeyd edilib.

İdarə Heyəti son həftə Azərbaycan-Ermənistan sərhədində baş verən hərbi təxribatları və erməni qeyri-qanuni hərbi birləşmələri tərəfindən Tərtər, Xocalı, Şu-

həyanı bölgələrin inkişafına mənfi təsir göstərməsi, ölkə vətəndaşlarının beynəlxalq hüquq normaları və ölkə Konstitusiyasında təsbit olunan sərbəst hərəkət etmə hüququnun kobud şəkildə pozulması baxımından Azərbaycan vətəndaşlarının maraqlarına cavab vermədiyi bildirilib və ölkə rəhbərliyini global pandemiyanın rəsmən bitdiyi və ölkə vətəndaşlarının maraqları nəzərə alınaraq ilk növbədə Türkiyə və Gürcüstan, daha sonra digər sərhəd ölkələri ilə quru sərhədlərinin açılması istiqamətində addımlar atmağa çağırıb.

"İmran Xana qarşı repressiv addımların atılması demokratiya qarşısında əngəldir"

ADP İdarə Heyətinin toplantısında ötən həftə Pakistanda keçmiş baş nazir İmran Xanın həbsi və daha sonra müvəqqəti olaraq azadlığa buraxılması hadisələrindən dolayı Pakistanda yaranmış gərginlikdən narahatçılıq da ifadə edilib. İdarə Heyəti ikinci Qarabağ müharibəsində Azərbaycana ciddi siyasi dəstək verən siyasi liderlərdən biri olan İmran Xanın azad olunmasını təqdir edib, İmran Xana, o cümlədən ümumilikdə İslam dünyasında keçmiş dövlət başçılarına qarşı repressiv addımların atılmasını demokratiya və qanunçuluq qarşısında əngəl, arzuolunmaz addım kimi dəyərləndirib.

İdarə Heyəti sonda təşkilati və cari məsələlərlə bağlı da bir sıra qərarlar qəbul edib.

Hazırladı: KƏNAN

Azərbaycan müstəqilliyini bərpa etdikdən bu yana ölkəmiz İranın təhdidi və xəyanəti ilə üz-üzədir. Tehran sözdə Azərbaycanın İsrailə münasibətlərinin dərinləşməsindən narahatdır, əslində isə, fars rejiminin narahatçılığının kökü daha dərinədir. Tehrandakı mollalar belə düşünür ki, ölkəmizin güclənməsi gələcəkdə İranın parçalanması və Bütöv Azərbaycanın qurulması ilə nəticələne bilər. Lakin İran rejimi bu məsələni çox da qabartmayaraq, rəsmi Bakıya qarşı neqativ rəftarını "Azərbaycanın sionistlərlə yaxınlaşması" ilə əlaqələndirir və bunu açıq şəkildə də dilə gətirirlər.

Öz növbəsində, rəsmi Bakı da Tehrani Azərbaycan daxilində ekstremist şüa qruplaşmalarını gücləndirməkdə ittiham edir. Hansı ki, son həftələrdə ölkəmizdə İran agentlərinin təmizlənmə hadisələri Azərbaycanın haqlı olduğunu ortaya qoyur.

Bəllidir ki, İranın Azərbaycana qarşı nifrətlə bəslənmiş düşmənçiliyinin pik həddi Tehrandakı səfirliyəmizə hücumda nümayiş olundu. Belə ki, yanvarın 27-də SEPAH üzvü olan silahlı şəxs Azərbaycanın Tehrandakı səfirliyinə basqın edərək bir mühafizəçini öldürdü, ikisini yaraladı. Hücumdan sonra Azərbaycan səfirliyi fəaliyyətini müvəqqəti dayandırıb. O cümlədən, ölkəmizin Təbrizdəki konsulluğu da iş rejiminə bir neçə gün ara verdi.

Əlbəttə, İranın səfirliyimizə hücumuna daha geniş çərçivədən baxmaq zəruridir. Məsələnin kökü daha dərinə yeləşir, necə deyirlər, lap çibanın kökü kimi. Üzdə görünən odur ki, bu hadisə Bakı ilə Tehran arasında yaranmış ciddi fikir ayrılıqlarından sonra baş verdi. Yəni ilk baxışdan belə düşünmək olar ki, proseslər Azərbaycanın regional oyunçu kimi rolunun artmasından və Tehranın bunu həzm etmək istəməməsindən qaynaqlanıb. Bəs, məsələ bu qədər sadədir?

Öncə onu xatırladaq ki, Tehrandakı Azərbaycan səfirliyinə hücumun ardınca İranın İsfahən şəhərindəki PUA zavodlarının vurulması baş verdi. Dünyada belə bir ictimai rəy var ki, ABŞ İranın dövlət kimi yox olmasını və dağılmasını istəyir. Amma nədənsə İraq və Liviyani yerlə-yeksan edib xaraba qoyan ABŞ İrana "əlini bulamır", yalnızca "barmaq sil-kələmək"lə kifayətlənir. Əslində isə İsrailin İrandakı hərbi obyektə hücumu İslam respublikasını cilovlamaq üçün yeni səylərin bir hissəsidir. Keçən il ərzində İran daxilində bir sıra insidentlər, o cümlədən təxribat və kiberhücumlar, sui-qəsdlər, güclü İslam İnqilabı Keşikçiləri Korpusunun üzvləri, eləcə də alim və mühəndislərin müəmmalı şəkildə öldürülməsi baş verib. Tehran bu hadisələrdə İsraili günahlandırırsa da, ortada bir sıra qarantlıq məqamlar da yox deyil...

Bəllidir ki, İran Rusiyanı silahlandırmaqla son vaxtlar "qırmızı xətti" çox keçib. Üstəlik, Tehran Moskva ilə əməkdaşlığını daha da artırır. Məsələn, ABŞ-in İran PUA-larının

Azərbaycanın "böyük oynaması" İranı niyə narahat edir?

Və yaxud Tehran regiondakı sünni dövlətləri nəzarətdə saxlamaq üçün ABŞ-a sadəcə "xoxan" kimi lazımdır?

istehsalı ilə məşğul olan səkkiz iranlı şəxsə qarşı sanksiya elan etməsindən bir gün sonra, ABŞ mediası Rusiyanın hər il təxminən 6000 İran pilotsuz təyyarəsi istehsal edəcək zavod qurmaq planını açıqladı. Hesabat "Wall Street Journal"-da dərc edildi və ABŞ Dövlət Departamentinin sanksiyalar barədə məlumatından sonra işıq üzü gördü.

Rusiya və İran artıq Ukraynaya qarşı istifadə etmək üçün 6000 ədəd İran PUA-sı istehsal edə biləcək zavod yaratmağa çalışır və burada Kremlin son bir ildə istifadə etdiyi "Şahed" tipli kamikadze dronları da istehsal olunacaq. İşin daha maraqlı tərəfi budur ki, bu zavod Tataristanın Elabuxa bölgəsində qurulacaq ki, burada da məqsəd Ukraynanın atəş hədəfini Tataristana çevirməkdir.

Bu addımından sonra İran indi özünü "möhtədi" və ya Qərblə hansısa "sövdələşmə" edəcəyinə inanılan ölkə kimi sata bilər. Digər tərəfdən, İran faktiki olaraq Rusiyanın günahsız ukraynalılara qarşı kampaniyasında fəal iştirak edən azsaylı ölkələrdən biridir. Fars rejimi illərdir ki, Yaxın Şərqi terrora məruz qoyur və paralel olaraq Yəmənə "Hizbullah"-ı, "Həmas"-ı və Husiləri silahlandırmaqdadır. Bütün bunlara baxmayaraq ABŞ-ın hələ də İrana Səddam Hüseyin İraqına davrandığı kimi davranmaması və Tehrana qarşı sadəcə "qulaqburması" ilə keçinməsi diqqətdən qaçmamalıdır. Bildiyimiz kimi, Səudiyyə Ərəbistanı və BƏƏ, o cümlədən də digər ərəb ölkələri Çinin nüfuz arealına qarşı meyillənərkəndir. İndiyə qədər ərəb dövlətləri ABŞ-ın nüfuz arealında idisə, indi proses Çin "tərəfə sürüşür". ABŞ bu vaxta qədər ərəb coğrafiyasını İsrailə balanslaşdırırdı, başqa sözlə, ərəb dövlətlərinin "gözünün odunu İsrailə alırdı". Amma İsrailə ərəb dövlətləri arasında bağlanan "İbrahim Anlaşması"-ndan sonra Tel-Əviv münasibətləri yoluna qoymağa başladı və artıq ərəb coğrafiyasına-sünni islama aid olan kontingentə "yeni xoxan" lazımdır. Bu rol isə İran tam layiqilə yerinə yetirə biləcək yeganə namizəddir. Onsuz da İranın var oluş missiyası hər zaman islam aləminə qarşı "Troya atı" funksiyasını yerinə yetir-

mək olub. İndi də İran ABŞ-a "hüreyən it" qismində gərəkdir və Vaşqinton onu sünni dünyasının içine ikitirəlik salmaq, qısırtmaq üçün yaxşı istifadə edəcək. Bu prizmadan baxanda ABŞ-ın İrana toxunmaması, ona xəbərdarlıq qismində qulaqburmalar verməsini belə anlamaq olar.

Rusiya gəlincə, İran PUA-larından başqa, Kreml Moskva-Tehran-Yeni Dehli oxunun yaradılması istiqamətində addımlar atır. Tehran və Moskva azad ticarət haqqında memorandum imzalayıblar ki, bu da iki ölkə arasında əməkdaşlığın daha da inkişafıdır. Bundan əvvəl İranın dəmir yolu infrastrukturunun elektrikləşdirilməsinə sərmayə qoyuluşu və qarşılıqlı ticarətin rəqəmsal tokenə keçirilməsi planları açıqlanıb. Əgər 2020-ci ildə iki ölkə arasında ticarət dövriyyəsi 2,2 milyard dollar idisə, 2021-ci ildə bu rəqəm artıq 4 milyard dollara çatıb, 2022-ci ildə isə qızılı bağlanmış 4,8 milyard dollara yüksəlib.

Rusiya İranın əsas siyasi tərəfdaşına çevrilir. İndi siyasəti iqtisadi əlaqələrin inkişafı izləyir. Lakin indi Tehran daha çox Çin-Səudiyyə yaxınlaşmasından narahatdır. Səudiyyə Ərəbistanı İranın əleyhdarlarından biridir və enerji təchizatı sahəsində iqtisadi rəqabətlə yanaşı, daha ciddi ideoloji və dini ziddiyyətlər mövcuddur. Əlbəttə, Pekin və Tehran arasında münasibətlərdə qırılma və ya ciddi sürtünmə barədə danışmağa ehtiyac yoxdur, amma müəyyən gərginlik var.

Bundan başqa, Tehran Cənubi Qafqazda özünün əleyhinə olmayan oyunçuların olmasında maraqlıdır, əsas da Rusiyanın. Demək olar ki, İranın Zəngəzur dəhlizinin əleyhinə olduğunu bilməyən yoxdur, amma səbəb yalnız Ermənistanla 40 km-lik sərhədini itirməsi qorxusudurmu? Xeyr, iş burasındadır ki, İranın böyük ümidlər bəslədiyi Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizi təhlükə altına düşüb. İran Şimal-Cənub dəhlizinin köməyi ilə öz ərazisi vasitəsilə Rusiya Federasiyasına ən böyük idxal qovşağına çevrilmək istəyir.

Ancaq aydındır ki, Qafqazda müharibə Tehranın "möhtəşəm" iqtisadi planlarının qarşısında daya-

nır. Və onun Türkiyə-Azərbaycan qardaşlığının qələbəsi ilə başa çatması İran üçün qətiyyətlə sərəfə deyil, çünki bu halda Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizi Tehrana qarşı olan qüvvələrin - Türkiyə ilə Azərbaycanın nəzarətində olacaq.

Ona görə də iranlılar artıq alternativ yol üzərində - həmin "Şimal-Cənub" dəhlizinin, amma Azərbaycan ərazisində deyil, Xəzərdən keçən dəhlizin üzərində düşünürlər. Ona görə də indi onlar prezident Putinin Xəzərdə yeni Rusiya limanının tikintisi planının həyata keçirilməsində maraqlıdırlar. Beləliklə, İran istər-istəməz Qafqazda statuskvonu saxlamaq, yəni öz istədiyi tərzdə sülhün və Ermənistanın olduğu şəkildə saxlanması üçün Rusiyanın müttəfiqinə çevrilir.

Təbii, İranın ürəyindən dünya enerji mərkəzinə çevrilmək də keçir. Bu barədə rəsmi Tehran neft naziri Cavad Oudjinin diliylə hələ 2022-ci ilin sentyabrında bəyan etmişdi. Nazir açıqlamasında bildirmişdi ki, beynəlxalq bazarlara neft tədarükü və global enerji təhlükəsizliyini təmin etmək üçün çalışmağa hazırdır.

"Neft və neft məhsullarının əsas istehsalçısı olaraq, biz həmişə beynəlxalq neft bazarında rol oynamağa və global enerji təhlükəsizliyinin təmin olunmasına kömək etməyə hazırıq", - deyir TASS İran xəbər agentliyi "Şana"-ya istinadən bildirmişdi. Bundan bir gün əvvəl sentyabrın 4-də isə İran XİN-nin rəsmi nümayəndəsi Kanani Çafinin açıqlamışdı ki, nüvə sazişi bağlanacağı

təqdirdə Tehran Avropanın enerji ehtiyaclarının çoxunu təmin edə biləcək və dünya enerji mərkəzi funksiyasını öz üzərinə götürməyə hazırıdır. Bəs Azərbaycanın təmsilində Avropanın enerji təhlükəsizliyi təmin olduğu halda Tehranın səfirliyimizə hücumu gözlənilməz idi? Xeyr!

O halda Azərbaycanın "böyük oynaması"-nı cilovlamaq üçün İran nəyə əl atmışdı? Zəngəzur dəhlizinin baş tutmaması və Bakını "Bir Kəmərlə Bir Yol" projesindən ofsaytda qoymaq üçün Tehran Çindən Cənub-Şərqi Asiya və Fars körfəzi ölkələrinə yüklərin daşınması üçün Bəndər-Abbas limanından istifadə etməklə "Qırğızıstan - Özbəkistan - Türkmənistan - İran" nəqliyyat dəhlizinin yaradılması planını işə saldı. Çin belə irimiqyaslı infrastruktur layihələrinin həyata keçirilməsi üçün

pul ayırmağa hazırdır.

Beləliklə, yazılanlardan belə nəticə çıxır:

1. İran Azərbaycanın Avropanın qaz təchizatçısı olmasına qarşıdır və özünü bu rolda görür. Daha deqi-q, İran da, Rusiya da Azərbaycanın dünya səviyyəsində enerji təchizatında artan roluna rəqibdirlər.

2. İranla Rusiya Azərbaycanın Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizində iştirakını əngəlləyir və hər iki dövlət bizim "Bir Kəmərlə Bir Yol" layihəsində iştirakımızı "Qırğızıstan - Özbəkistan - Türkmənistan - İran" nəqliyyat dəhlizini irəli sürməklə sıfırlamağa çalışır.

Nəhayət, son gələn xəbərlərə görə, Rusiya ilə Gürcüstan arasında tikilən tunel magistrallar başa çatmaq üzrədir. Bəzi iqtisadçılar deyir ki, bu halda Rusiyanın Zəngəzur dəhlizində maraqlı olması tezisi öz aktuallığını itirir. Çünki Rusiyaya Türkiyəyə çatmaq üçün quru yolu lazımdırsa, o bunu Gürcüstandakı tunel magistrallar vasitəsilə də edə bilər. Yəni Zəngəzur vasitəsilə Türkiyənin Azərbaycana, oradan da Mərkəzi Asiyaya açılmasındansa özü Gürcüstanla Türkiyəyə çatmaqda maraqlı olacaq. Necə ki, Rusiyanın Zəngəzur dəhlizinin həyata keçməsi üçün barmağını barmağına vurmamış da görünür. Belə ki, Rusiyanın Zəngəzur dəhlizində maraqlı olması və bu dəhlizin ona hava-su kimi lazım olması Azərbaycanı sakitləşdirmək, vaxtı uzatmaq üçün aldadıcı gediş idi...

Hazırladı: KƏNAN

“Hüquqları Pozulmuş Məhkumların Müdafiəsi” İctimai Birliyinin təsisçiləri, müdafiə nazirinin sabiq müavini Mehman Səlimov, Böyükağa Abdullayev və Əliabbas Rüstəmov tərəfindən “Hürriyyət” qəzetinin redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Qəzetimiz vasitəsilə Prezident İlham Əliyevə müraciət edən şikayətçilərin məktubunu olduğu kimi dərc edirik:

“Cənab Prezident!

İlk öncə, 08.05.2023-cü il tarixdə vermiş olduğunuz əfv sərəncamına görə, “Hüquqları Pozulmuş Məhkumların Müdafiəsi” İctimai Birliyinin, eləcə də məhkumların və məhkum ailələrinin adından Sizə dərin minnətdarlığımızı bildiririk.

Eyni zamanda, bizim üçün sevincindir ki, Siz 30 il işğal altında olan torpaqlarımızı 44 gün ərzində azad etdiniz, parlaq qələbə ilə işğala son qoydunuz. Ulu öndər Heydər Əliyevin Fəxri Xiyabanda məzarını ziyarət etdiniz və Sizə etdiyi vəsiyyətinə, verdiyiniz sözə əməl etdiyinizi, Şuşanı azad etdiyinizi dünya ictimaiyyətinə çatdırdınız.

Siz, Azadlıq Meydanında Qələbə Paradı keçirdiniz.

Siz Ermənistanı məğlub etdiniz. Siz Qarabağın xilaskarı kimi tarixə düşdünüz.

Siz 2023-cü ili “Heydər Əliyev ili” elan etdiniz, hansı ki, bu tarix əbədi yaşayacaqdır.

Bundan başqa, bütün hakimiyyət nümayəndələri, bütün məmurlar Sizin qələbələrinizə, uğurlarınıza sevinən, Sizinlə qürur duyulan 8 milyonluq Azərbaycan xalqına **“Heydər Əliyevin 100 illiyi ilə bağlı möhtəşəm əfv sərəncamı veriləcəkdir”**, - deyərək, ali kürsülərdən çıxışlar etdilər və insanları sevindirdilər.

Hörmətli Prezident!

Təəssüf ki, çox keçmədi, bu pafoslu çıxışlar edən məmurlar əfv sərəncamı ilə bağlı yenə də Sizi aldatdılar və Sizi sevin, Sizə güvənən insanları məyus etdilər. Çünki, bu sərəncamın bundan öncə verilməsi əfv sərəncamlarından heç bir fərqi olmamışdır. Hesab edirik ki, **“möh-təşəm əfv sərəncamı”** veriləcəkdir deyənlərdən, ağır dolusu, pafosla danışanlardan bir gün soruşacaqsınız ki, deyin görək, bu sərəncamın öncəkilərdən möhtəşəm olmasının fərqi nədədir? Əlbəttə, cavab verə bilməyəcəklər.

“Hüquqları Pozulmuş Məhkumların Müdafiəsi” İctimai Birliyi olaraq daima düşünürük ki, bu əfv sərəncamı nəyə görə Ulu öndərin adına layiq, möhtəşəm olmadı? Bu möhtəşəmliyin qarşısını kimlər aldı? Heydər Əliyevin adı ilə, 100 illiyi ilə bağlı olan layihələrə əngəl törədən, dedi-qodu yayanlar, boğazdan yuxarı danışanlar, bununla Sizin siyasi kursunuza qarşı çıxanlar kimlərdir?

Unutmasınlar ki, tarix ətrafınızda ki məmurların bu xəyanətini də əbədi yaşadacaqdır!

Cənab Prezident!

İctimai Birlik olaraq araşdırmış və bildirik ki, məmurların əfv

6 sayılı Cəzaçəkmə Müəssisəsinin rəisi haqda şok iddialar

““Cəllad Məmməd” hər ay rüşvət və korrupsiya yolu ilə 6 milyon manat toplayır”

“Cəzaçəkmə Müəssisələrində məhkumlardan alınan pullardan, baş verən korrupsiyadan, rüşvətdən Ədliyyə naziri Fikrət Məmmədovun və Baş Prokurorluğun xəbəri yoxdurmu?”

sərəncamı ilə bağlı Sizi aldatmasının da kökündə korrupsiya, rüşvət durur. Belə ki, Ədliyyə Nazirliyi rəhbərliyinin iradəsinə uyğun olaraq, bütün ədliyyə əməkdaşları məhkumların və məhkum valideynlərinin beyninə həkk etmişlər ki, **“məhkumun pulsuz əfv olunması mümkünsüzdür, qəti ola bilməz. Çünki məhkumun əfv olunması üçün Əfv Komissiyası tərəfindən xasiyyətnamə tələb edilir, bunu da Ədliyyə Nazirliyinin əməkdaşı verir. O da, məhkum ölsə də, pulsuz xasiyyətnamə vermir”**. Bax, məmurlar beləcə xayanət edirlər.

Belə olan halda sual yaranır: Cəzaçəkmə Müəssisələrində məhkumlardan alınan pullardan, baş verən korrupsiyadan, rüşvətdən Ədliyyə naziri cənab Fikrət Məmmədovun və Baş Prokurorluğun xəbəri yoxdurmu? Əlbəttə, var!

Cənab Prezident!

Biz, İctimai Birlik olaraq araşdırmış və bütün bunlarla bağlı Sizə məlumat veririk. Məsələn:

- Ədliyyə Nazirliyinin 6 sayılı Cəzaçəkmə Müəssisəsinin rəisi Məmməd Mahmudov kimdir?

- Sözügedən Cəzaçəkmə Müəssisəsində nələr baş verir?

Bildirik ki, 6 sayılı Cəzaçəkmə Müəssisəsində 1800 nəfərdən artıq məhkum var. Cəzaçəkmə Müəssisəsinin rəisi Məmməd Mahmudov əslən şəkildir, Baş nazirin sabiq müavini Abid Şərifovun qızının əridir. Üstəlik, Ədliyyə naziri Fikrət Məmmədovun özünün yaxın qohumudur. İxtisasca, ali təhsilli həkim-cərrahdır. Ədliyyə Nazirliyi sisteminde “Dollar Məmməd” və yaxud da

“Cərrah-cəllad Məmməd” kimi tanınır. O, 8 ilə yaxın müddətdir ki, 6 sayılı Cəzaçəkmə Müəssisəsində rəis vəzifəsində çalışır. Hansı ki, Ədliyyə Nazirliyi tarixində heç bir rəis bir müəssisədə 5 ildən artıq rəhbər vəzifədə işləməmişdir.

8 ildə istər cəzasını tam çəkildikdən sonra azadlığa buraxılmış, istər əfv olunmuş, istər cəzasının 2/3 hissəsini çəkildikdən sonra rejimini dəyişmiş və istər də hal-hazırda cəza çəkən elə bir məhkum tapmaq olmaz ki, Məmməd Mahmudov ondan rüşvət almamış, yaxud da o məhkumu pul üstündə işgəncəyə məruz qoymamış olsun.

Həmçinin, 8 ildə elə bir məhkum ailəsi ola bilməz ki, məhkumla uzunmüddətli görüşdə olması ilə bağlı Məmməd Mahmudova pul ödəmiş olsun.

8 ildə elə bir məhkum tapmaq olmaz ki, qohumları, dostları, valideynləri onunla görüşə gəldikdə Məmməd Mahmudovun təyin etdiyi adamlar onlardan pul almamış ol-

sun.

Məmməd Mahmudov yeganə rəisdir ki, məhkumlardan məcburi qaydada su, işıq, qaz pulu yığdırır.

O, yeganə rəisdir ki, onun rəhbərlik etdiyi Cəzaçəkmə Müəssisəsində tualet, hamam, telefon pulludur.

O, yeganə rəisdir ki, məhkumlardan yemək, yatmaq pulu yığdırır.

O, yeganə rəisdir ki, Cəzaçəkmə Müəssisəsində qumar oynatdırır.

O, Yeganə rəisdir ki, rəhbərlik etdiyi Cəzaçəkmə Müəssisəsində narkotik satdırır.

O, yeganə rəisdir ki, ona yaxın olan sahibkarlara vergidən yayınmaq və gizli sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olmaq üçün Cəzaçəkmə Müəssisəsində şərait yaratmışdır.

O, yeganə rəisdir ki, məhkumları gizli sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan sahibkarlara pula satmaq məşğuldur. Hansı ki, həmin sahibkarlar məhkumların əməyinin haqqını birbaşa Məmməd Mahmu-

dova çatdırırlar.

Məmməd Mahmudov yeganə rəisdir ki, məhkumlara ayrılan ərzağı və dərman peraparatlarını onların özlərinə pulla satdırır.

Məmməd Mahmudov yeganə rəisdir ki, rejimini dəyişmək istəyən məhkumlardan bir ilinə 5-6 min manat tələb etdiyi halda, bu günkü əfv sərəncamından sonra, bir ilinə 7-8 min manat tələb edir və hal-hazırda yığımı davam etdirir.

Məmməd Mahmudov yeganə rəisdir ki, 2015-ci ildə rəhbərlik etdiyi 6 sayılı Cəzaçəkmə Müəssisəsində “kars”ın rəisi Fəriz Əliyev məhkumu amansızcasına döyərək qətlə yetirmişdir. M.Mahmudov isə Fəriz Əliyevi özünə müavin götürmüşdür. Çünki, Məmməd Mahmudov yaxşı bilirdi ki, Fəriz Əliyev gözüqölgəlidir, məhkum qətlə yetirmişdir, onun bütün qanunsuz əməllərini ancaq o, ye-

rinə yetirə bilər.

Məmməd Mahmudov yeganə rəisdir ki, korrupsiya və rüşvət hesabına 6 sayılı Cəzaçəkmə Müəssisəsində bir ayda 6 (altı) milyon manat vəsait yığdırır.

Belə olan halda, ədalətli ƏFV-dən söhbət gedə bilərmi?

Cənab Prezident!

6 sayılı Cəzaçəkmə Müəssisəsində məhkumlardan, məhkum ailələrindən yığılan rüşvətdən, Cəzaçəkmə Müəssisəsində baş verən olaylardan, Məmməd Mahmudovun bu kimi qanunsuz hərəkətlərindən Ədliyyə Nazirliyinin, Baş Prokurorluğun və ədliyyə orqanların məlumatı olmaya bilərmi? Ola bilərmi ki, bu günə kimi 6 sayılı Cəzaçəkmə Müəssisəsində Məmməd Mahmudovun məhkəmənin və prokurorluğun adı ilə məhkumlardan yığdığı rüşvətdən məhkəmənin, prokurorluğun və Ədliyyə Nazirliyinin xəbəri (məlumatı) olmasın?

Cənab Prezident!

İxtisası cərrah olan, 6 sayılı Cəzaçəkmə Müəssisəsinin rəisi “cəllad Məmməd” Mahmudovun törətdiyi olaylar barədə Ədliyyə naziri Fikrət Məmmədova, Baş prokuror Kamran Əliyevə və Ali Məhkəmənin sədri İnam Kərimova məlumat vermişik! “Hüquqları Pozulmuş Məhkumların Müdafiəsi” İctimai Birliyi olaraq, digər cəzaçəkmə müəssisəsi rəislərinin də qanunsuz hərəkətləri barədə Sizə ətraflı məlumat və rəcayimizlə bağlı məsuliyyəti üzərimizə götürürük.

Hörmətli Prezident!

Yuxarıda sadaladığımız faktlarla bağlı 6 sayılı Cəzaçəkmə Müəssisəsində bir ayda nazirliyin, məhkəmələrin və prokurorluğun adı ilə yığılan 6 milyon manatlıq rüşvət və korrupsiyanın qarşısının alınması yönündə göstəriş verəcəyinizə inanırıq.”

“Hürriyyət”

Redaksiyadan: Yazıda adları qeyd olunan qurumların və şəxslərin mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

Rəhmətlik Məşədi İbadın təbircə desək, mən "Tarixi Nadir"i yarıya qədər oxumuşam, amma hələ indiyə qədər baş açmamışam, bizdə hökmfərma olan quruluşa nə ad verim. Sosializm? Ölkələr var ki, nə imkanlılar azğınlaşıb əndazədən çıxmır, nə də rəiyyət incik düşüb qan tökməyə hazırdır. Hamı xubca dolanır, sinfi ziddiyyət demək olar ki, yerli-dibli yoxdur. Həmkarlar ittifaqları, müxtəlif humanitar təşkilatlar həmişə ayıq-sayıqdırlar. İş bərkə düşəndə minlərlə, milyonlarla insanı küçələrə çıxara bilirlər.

Diqqətə sayan odur ki, mətbuatın çıxışları səmərəsiz olmur. Bəzən adi bir reportaj hökumətin taleyini həll edir. Zakir Qaralov və onun səhabələri barədə də sözlər deyildi, çox əsrlərin bu gün, sabah açılacağı yazıldı. Başqa bir dövətdə belə vəziyyətlər baş versəydi, bütün parlament nəre çəkib ayağa durar və ələmi bir-birinə vurardı. Bizdə isə həmişə əmrə müntəzir olan dil pəhləvanları susdular və sədaqət dolu nəzərlərini prezident sarayına dikdilər.

Ümumiyyətlə, bizdə bu prokuror məsələsi lap müşkülə dönüb. O adam yoxdur ki, bizim prokurorların "şücaətlərindən" danışsın. Mən binəva da həmişə demişəm ki, əgər bu prokuror ləşkərinin içində təmizləri naqislərdən ayırd etmək istəyirsinizsə, onların idarələrinin qarşısına gedib məşinlərinə tamaşa edin. Özünüz hər şeyi başa düşəcəksiniz... Sonra isə bir neçəsinin bağ evinə, orda-burda əldə etdiyi, ya da tikdirdiyi villasına, evinə nəzər yetirin. Vəssalam! Onu da unutmayın ki, bizim indi yeri gəldi, gəlmədi söydüyümüz sovet hökuməti zamanı hər prokurora, müstəntiqə üç ilə, bəzən lap dörd ilə şiviyot parçadan, ya da bastondan bir dəst paltar verərdilər. Maraqlı həyat sürmüşəm, çox şeylər görmüşəm, amma var-dövlət yiyəsi, sərvət sahibi prokuror, ya da müstəntiq görməmişəm.

Bizdə ötən əsrin 60-cı illərinin əvvəllərindən ələmlər bir-birinə deyildilər. Müstəqillik dövründə isə rüşvətxorluq, korrupsiya, açıqdan-açığa talan və oğurluq özünün zirvəsinə çatdı. Məhz bu illərdə hakimlər, prokurorlar ciddi nəzarətin yerli-dibli olmamasından sui-istifadə edərək, coşub cızıqlarından çıxdılar. Söz deyən yox, göz ağardan yox, mətbuatın da vəziyyəti daha acınacaqlı oldu.

Cəzasızlıq mühiti dövləti fəlakətə sürükləyir!

Milyonları oğurlamış, xarici ölkələrdə ev, əmlak almış, biznes qurmuş bir nuvoriş layiq olduğu cəzanı almadı...

Əvvəlcə Heydər Əliyevin ağır xəstəliyi, daha sonra da məmləkəti real təhlükədən xilas etmək naminə İlham Əliyevin gecə-gündüz çarpışması Ramiz Mehdiyevin və onun sadıq əlaltılarının hər tərəfə rüşə atmasına şərait yaratdı.

İdeoloji işin bütövlükdə YAP-ın bəzi odioz fiqurlarına, Ramiz Mehdiyevə, Əli Həsənovə etibar edilməsi mənim hörmətli Prezidentimin həyatında bəlkə də yeganə səhv hərəkət idi. İstər ölkə daxilində, istərsə də xaricdə hadisələr bir-biriləri ilə təqib edirdilər ki, xalq pərdə arxasında gedən məkrli oyunlara diqqət yetirə bilmirdi. Qeyrətli jurnalistlər az deyildilər, onlar əllərindən gələni edir, Moskvapərəst bandanın təxribatına az da olsa mane olmağa çalışırdılar. Əli Həsənovun mətbuata qənim kəsilməsini çoxu deyirdi. Məhz bu adamın "bərəkətindən" iqtidarı hər cəhətdən qoruya biləcək qəzetlər əsl makulaturaya döndülər. Rəsmi qəzetlər bütün oxucularını itirdilər. İnternetin meydana suladığı zamanda ancaq rəsmi xəbərlər, əttökən, primitiv (bunlar qəsədən edilirdi) mədhiyyələr çap etmək, əlbəttə ki, ümumi işə ziyan verirdi. Özel telekanallar isə işbazların, "mavilərin", toyxana dəlləllərinin ixtiyarına verildi.

Yenə də deyirəm, Prezidentin gecəsi-gündüzü yox idi, o,

nəyin bahasına olursa-olsun Qarabağı xilas edib, düşməne ələ zərbə vurmali idi ki, bir də qudurmasın. İdman, quruculuq sahələrində uğurlar da bir-birlərini əvəz edirdilər, ölkənin mənzərəsi göz qabağında dəyişirdi.

Amma hələ də bütün səlib dünyası ilə üz-üzə durmuş Azərbaycanın bədənində salınmış dəhşətli zəhər öz işini görürdü. Milyonları oğurlamış, əcnəbi ölkələrdə ev, əmlak almış, biznes qurmuş bir nuvoriş layiq olduğu cəzanı almadı. Onu görürdün ki, qəzetlərin birində qudurmuş məmur barədə ifşaedici material dərc edilib. Kasıb-kusub da sevinirdi ki, bəli, ədalət qalib gəldi. Bir-iki həftə keçirdi, axırda məlum olurdu ki, baliqçı toruna düşən ancaq kılqə, siyənək kimi xırda baliqlardır, yırtıcı kaşalatlər, nəhəng köpək baliqları qıraqla qalıb. Onlar da heç bir iş baş verməmiş kimi canlıları didib parçalayırlar.

Bu dəqiqənin özündə "Hürriyyət", "Təzadlar" qəzetlərinin səhifələrini nəzərdən keçirin. Onlarla cinayət işinin açılması üçün material var. Bədbəxt jurnalist başına haranın daşını salsın, əlləşib vuruşur, harını divara dirəyir. İş böyüyür, istintaq, məhkəmə məzhəkəsi təməşaya qoyulur. Bir azdan əsl cani özlərini oda-közə vurmuş jurnalistlərə boğma çıxararaq kef çəkməyə gədir. Üç il səra-

sər bütün saytlar, qəzetlər Elmira Axundovanın "savab" əməllərindən o ki var bəhs etdilər. Bir "prokuror" onun oğlunun da bağışlanılmaz əməlinə xitam verdi. Hamı gözləyirdi ki... Bəli, bəli, düz fikirləşmişiniz mənim müdrik Prezidentim əvvəlcə ona "xalq yazıçısı" adını verdi, daha sonra da Ukrayna kimi yerə səfir göndərdi. Burda da bu xanım "yaxşıca" özünü göstərdi. Yenə də hörmətli Prezidentim özünü görməzliyə vurdu. Yenə də hamı gördü ki, Ramiz Mehdiyevin dəstəsinə daxil olanlara zaval yoxdur.

Bəziləri mənim belə inadkarlıqla eyni məsələyə qayıtmağıma təəccüb etməsinlər. 35 il sərasər metro qazmasında ən ağır, ən təhlükəli işlərdə çalışmışam. Kesson şəraitində illərlə sutkada bir neçə saat işləyib dəfələrlə ölümə üzləşmişəm. Sovet hökuməti qocalığıma görə mənə layiqli pensiya da verirdi. Amma bizim binamus hakimlər özünü "Heydər Əliyevin bioqrafı" adlandıran Elmira Axundovanın bir telefon zəngi ilə məni düz 20 ay çö-rəkdən məhrum etdilər. Guya mən bu qadını təhqir etmişəm... Sonradan bildim ki, bu "ekzekusiyani" planlaşdırıran Ramiz Mehdiyev imiş... 20 ay dərman ala bilmədim, bu azmış kimi ikinci dəfə məni on min manat da cərimələdilər... 90-nı xırdalayan, üç infarkt al-

mış qoca üçün bu artıq ölüm hökmü idi. Sınmadım, sağ olsunlar qeyrətli mühərrirlər, çap olunmağıma imkan verdilər, sözümü dedim, ...amma bütün olan-qalan səhhətimi də itirdim.

Sözüm Sizədir, mənim Müzəffər Prezidentim, Siz hər dövlət xadiminin yuxusuna belə girmədiyi şöhrət zirvəsinə qalxmışınız. Siz, yəni Elmira Axundova kimi odioz bir fiqura möhtacsınız? Atanızın total hücumlara məruz qaldığı ayları, illəri xatırlayın. Onda Elmira Axundovanın cıncırı da çıxmırdı. Söz deyən iki-üç nəfər mənim kimi təmənnəsiz adam idi. Bunu hamı bilir! "Korrupsiyanın başında İlham Əliyev durur!" - bu ittihamı müxtəlif yığıncaqlarda səsləndirən Cəmil

Firuz HAŞİMOV

Həsənli idi. Ona dərin hörmət dolu mədhiyyəni Elmira Axundova həsr etməmişdi? Dünyanın işinə baxın, dar ayaqda Ulu öndərin həndəvərində görünməyən, müdafiəsinə bir sətir də həsr etməyən, İlham Əliyevə ən ağır ittihamı verəni tərifləyən qadın yağ-bal içində yaşayır. Mənim müzəffər Prezidentim, bu xanımın əlində olan əmlakdan xəbəriniz varmı? Üsulı-idarənin qorunması üçün mübarizəyə qalxıb hər şeyini itirən bədbəxt Firuz Haşimov dərmana pul tapmır.

Bir proqnozuma səhvim olmayıb. Göz qabağındakı uğurlar, qələbədən yaranmış ab-hava, Müzəffər Prezidentin böyük nüfuz və hörmət qazanması sözün yaxşı mənasında əsl bihuşdarı kimi bütün topluma təsir edib. Amma qorxuram ki, cəzasızlıq mühiti hər şeyi alt-üst etsin. Mən apokalis vəd etməyirəm, amma dəqiq bilərəm, görürəm ki, nuvorişlər, ciblə-rindən başqa digər məsələlər barədə düşünməyən YAP knyazları, bər-bəzəkli imarət və villalarından xalqa arsız-ar-sız baxanlar mərdi qova-qova namərd ələsinlər.

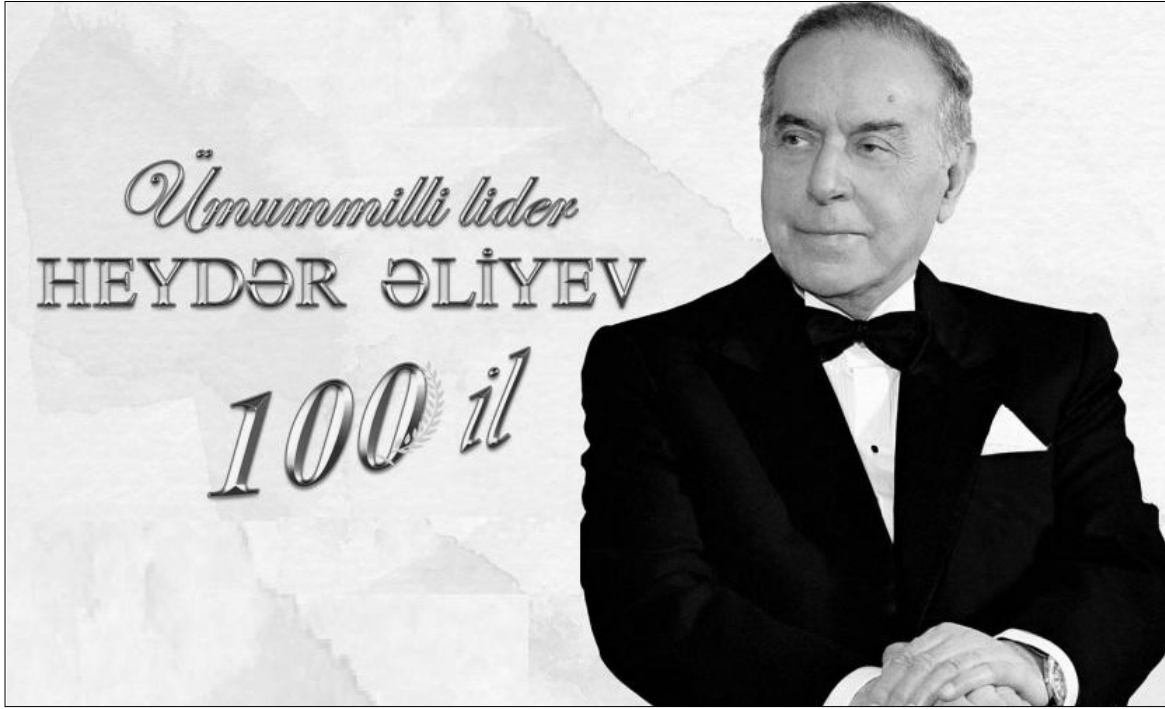
Ulu öndər Heydər Əliyev elə bir tarixi şəxsiyyətdir ki, onun böyüklüyünü hər dəqiqə, hər an, hər yerdə hiss edirsən, duyursan. Bu nurlu, dahi insanın siması gözlərimiz önündə yenidən canlanır və düşünürsən ki, o, səninlə birlikdə xalqımızın aydın sabahlarına doğru addımlayır.

Ulu öndərin Azərbaycan xalqı qarşısında göstərdiyi xidmətlərini saymaq qurtarmaz. Bu xatirə yazımda onun təhsil sahəsinə göstərdiyi diqqətdən, o cümlədən, keçmiş sovet respublikalarında yerləşən aparıcı universitetlərdə Azərbaycan Respublikası üçün mütəxəssis hazırlanması işinə verdiyi töhfədən, mənim bir mütəxəssis, şəxsiyyət kimi yetişməyimdə, həyatımda oynadığı əvəzedilməz roldan danışmaq istəyirəm.

Ulu öndər Heydər Əliyev respublikamıza rəhbər təyin olunduğu elə ilk dövrlərdən Mərkəzi hökumətin razılığını əldə edib Azərbaycan hökumətinin xüsusi Dövlət Proqramını qəbul etdirdi və 1969-cu ildən başlayaraq Moskva, Leningrad (indiki Sankt-Peterburq), Kiyev, Voronej, Dnepropetrovsk və digər şəhərlərdə yerləşən nüfuzlu universitet və institutlara müsabiqədən kənar qaydada Azərbaycan ali məktəblərində hazırlığı aparılmayan nadir ixtisaslar üzrə təhsil alması üçün azərbaycanlı gənclərin göndərilməsinə nail oldu. O xoşbəxt anları yaşamış gənclərdən biri də mən olmuşam. Bu gün Heydər Əliyev ideyasının, işıqlı düşüncəsinin yetişdirdiyi mütəxəssislərdən biri olmağımla fəxr edir və qürur duyuram.

Hal-hazırda mən Bakı Dövlət Universitetinin Geodeziya və kartoqrafiya kafedrasının müdiri, professoru, geodeziya - kartoqrafiya elmləri sahəsində elmlər doktoru zirvəsinə yüksəlmiş ilk və yeganə azərbaycanlı aliməm. Ulu öndərin ümidlərini doğrultduğum üçün özümü xoşbəxt sanır, onun ruhu qarşısında baş əyirəm. Düşünürəm ki, yalnız öz məhsuldar elmi və pedaqoji fəaliyyətimlə, qismən də olsa, bu böyük insana olan mənəvi borcumu qaytarmış olaram.

İndi isə bir az keçmişə qayımaq istəyirəm. 1977-ci ildə orta məktəbdə təhsilimi başa vurduqdan sonra Moskva Aviasiya İnstitutunda təhsilimi davam etdirmək niyyətində idim. Lakin Dövlət Proqramı üzrə bu instituta sənədlərin qəbulunun və müsabiqənin harada keçirildiyini bilmirdim. Böyük qarşıma o vaxtlar Azərbaycan İnşaat-Mühəndisləri İnstitutunda oxuyurdu və təklif etdi ki, əvvəlcə onların institutuna baş çəkək. Həmin instituta gəldik və gördük ki, müsabiqədən kənar qaydada Azərbaycan üçün qəbul aparılacaq Moskva, Leningrad, Kiyev, Voronej, Dnepropetrovsk və digər şəhərlərin universitet və institutlarının siyahısında Moskva Aviasiya İnstitutunun adı yoxdur, amma həmin siyahıda sonralar təhsil aldığım Moskva Geodeziya Aerofotoplanalma və Kartoqrafiya Mühəndisleri İnstitutunun adı birinci sırada yazılıb. Qəbul komissiyasının (indiki

“Ulu öndərin ümidlərini doğrultduğum üçün özümü xoşbəxt sanıram”

Məqsəd QOCAMANOV

Bakı Dövlət Universitetinin Geodeziya və kartoqrafiya kafedrasının müdiri texnika elmlər doktoru, professor Respublikanın Əməkdar müəllimi

daşları görəndə ki, biz bu institutla maraqlanıyıq, başladılar onu tərifləməyə ki, bu institutda respublikamız üçün çox vacib sayılan geodeziya-kartoqrafiya elm sahəsi üzrə mütəxəssislərin hazırlığı həyata keçirilir, burada həmçinin, mənim maraq göstərdiyim aviasiya sahəsi də mövcuddur. Qəbul komissiyası əməkdaşlarının sözlünə qüvvət, qardaşım da dedi ki, **“bu daha yaxşı, həm sən deyən, həm də respublikamız üçün gərəkli bir elm sahəsidir”**. Bu fikirlərdən sonra Moskva Geodeziya Aerofotoplanalma və Kartoqrafiya Mühəndisləri İnstitutunun tələbəsi olmağa razılığımı verdim. Lakin sənədləri qəbul edən komissiya bildirdi ki, bu institutda Azərbaycan üçün “astronomik-geodeziya” ixtisası üzrə cəmi bir yer ayrılıb, ona görə də müsabiqədə keçid balı çox güman yüksək olacaq və ona görə də imtahanlara daha yaxşı hazırlaşmaq lazımdır. Doğrusu, mən özümə əmin idim, yaxşı hazırlaşmışdım və bu səbəbdən imtahanlar məni elə də qorxutmurdu. Ona görə də qəbul imtahanlarını uğurla verib, Moskva Geodeziya Aerofotoplanalma və Kartoqrafiya Mühəndisleri İnstitutunun (indiki

Professor Məqsəd Qocamanov: “Heydər Əliyevin yetişdirdiyi mütəxəssislərdən biri olmağımla qürur duyuram”

Moskva Dövlət Geodeziya və Kartoqrafiya Universiteti) tələbəsi oldum. Qəbul komissiyası bizə bildirdi ki, 29 avqust 1977-ci il tarixində Respublika Sarayında (indiki Heydər Əliyev sarayı) Azərbaycan Mərkəzi Komitəsinin birinci katibi Heydər Əliyevin də iştirakı ilə birinci kursa qəbul olunmuş azərbaycanlı gənclərin yolasalınma tədbiri keçiriləcəkdir.

Həmin gün - 29 avqust 1977-ci il tarixini mən heç vaxt unuda bilmərəm. O gün mən ulu öndərin nurlu simasını ilk dəfə idi ki, yaxından gördüm, olduqca doğma, pozitiv görünüşlü bir insan. Bizi xoş sözlərlə salamladı və çıxış etdi: **həminizi tələbə adı qazanmağınız münasibəti ilə təbrik edir, təhsil alacağınız respublikalarda, şəhərlərdə özünüzlə ləyaqətli aparmağı, azərbaycan xalqının elçiləri olduğunuzu heç vaxt unutmamağı, yüksək təhsilə yiyələnməyi və biliklər qazanmağı, rus dilini mükəmməl öyrənməyi və sairə** bu kimi öyüd-nəsihətlər verdi. Qəbul imtahanlarında yüksək nəticələr göstərmiş olsalar da tələbələr arasında orta məktəbdə azərbaycan bölməsini bitirdikləri üçün rus dilini zəif bilənlər vardı. Ona görə də ulu öndər həmin tələbələrə əmin edirdi ki, narahat olmayın, qısa zaman ərzində rus dilini də mükəmməl öyrənə biləcəksiniz. Doğrudur, mən də Qazax rayonunun Daş Salahlı kəndinin 2 №-li orta məktəbini azərbaycan bölməsi üzrə bitirmişdim, amma bizim ailədə rus dili işlədilir, rəhmətlik atamın rus dilində tibbə dair çoxsaylı məlumat-sorğu kitabları vardı. Eyni zamanda mən özüm “kniqa-poçta” ilə sifariş edərək Moskvadan, Leningraddan fizika və riyaziyyata dair çoxlu kitablar

gətizdirib mütaliə edirdim və ona görə də rus dilini pis bilmirdim.

Yaxşı xatırlayıram, ulu öndər həmin görüşdə, **“Siz getdiyiniz şəhərlərdə özünüzlə kimsəsiz hiss etməyin, sizin arxanızda Azərbaycan xalqı, Azərbaycan dövləti durur, mən dururam”**, - söyləmişdi. Qeyd etmək istəyirəm ki, o vaxtlar ulu öndərin bu sözləri mənim həyat eşqimi, gücümü birəbeş artırdı. Məsələ ondadır ki, instituta qəbul imtahanları verdiyim ərzədə mən çox düşgün əhval-ruhiyyədə idim. Ona görə ki, təsadüf elə gətirmişdi ki, orta məktəbdə son buraxılış imtahanı verdiyim günlərdə atam dünyasını dəyişdi. Bu hadisə məni olduqca sarsıtmışdı. Hətta instituta qəbul imtahanlarında iştirak etmək istəməyirdim. Lakin belə bir psixoloji durumda olmağıma baxmayaraq özümü toplayıb qəbul imtahanlarını uğurla verdim və institut tələbəsi oldum. Ulu öndərin yuxarıda qeyd etdiyim birinci kurs tələbələri ilə keçirdiyi yolasalma görüşü, o görüşdən aldığım təəssuratlar və enerji məni yenidən həyata qaytardı desəm, səhv etməzəm. Ona görə də ulu öndərin bu diqqət və qayğısına qarşı yüksək təhsilimlə cavab verəcəyimə söz verdim. Həqiqətən də, Moskvada böyük əzmkarlıqla çalışıb təhsildə yüksək nəticələr əldə etdim və əsasən **“əla”** qiymətlər almağa nail oldum.

Onu da qeyd edirəm ki, biz-tələbələr təhsil aldığımız illərdə ulu öndərin tapşırığı ilə Azərbaycan Respublikasının Moskva şəhərində yerləşən nümayəndəliyi, xüsusilə də nümayəndəliyin təhsil üzrə əməkdaşları tərəfindən daima qayğı və maddi-mənəvi köməklərlə əhatələnmişdik. Bunlarla yanaşı, Heydər Əliyevin özü də bizimlə -

respublikadan kənar şəhərlərin universitet və institutlarında təhsil alan tələbələrə daim maraqlanır və imkan yarananda görüşlər keçirirdi.

Yaxşı yadımdadır, ulu öndərin Moskva şəhərində oxuyan azərbaycanlı tələbə-gənclərlə belə bir görüşü 1979-cu ildə M.Qorki adına Moskva bədii-akademik teatrının sarayında keçirildi. İclas zalının rəyasət heyətində Azərbaycan Sovet Sosialist Respublikasının dövlət və hökumət rəhbərləri, o vaxtkı Azərbaycan Kommunist Partiyasının büro üzvləri, böyük vəzifəli şəxslər əyləşmişdilər. İndi dəqiq xatırlayıram ki, onlar həmin vaxtlar Moskvaya hansı tədbirdə iştirak etmək üçün belə ali tərkibdə gəlmişdilər, çox güman ki, sovet hökuməti rəhbərliyinin yüksək səviyyəli görüşü keçirilirdi və həmin tədbirdən sonra ulu öndər qərara alır ki, Moskvada təhsil alan azərbaycanlı tələbə-gənclərlə görüş keçirib uğurlarımızla tanış olsun.

Beləliklə, bizi Moskva şəhərin-

də yerləşən Azərbaycan nümayəndəliyi tərəfindən həmin görüşə dəvət etdilər. Görüşə həmçinin bizim oxuduğumuz inversitet və institutların rektorları, prorektorları dəvət olunmuşdular. Mənim yanımda təhsil aldığım Moskva Dövlət Geodeziya və Kartoqrafiya universitetinin tədris işləri üzrə prorektoru, professor Bakanova Valentina Vladimirovna əyləşmişdi. Görüşdə bir sıra çıxışlardan sonra söz ulu öndər Heydər Əliyevə verildi. Salon sükuta qərq oldu və onun alovlu çıxışı hamını ağışına aldı, valeh etdi. Yüksək nətiqlik məharəti və nitq mədəniyyəti ilə söylədiyi fikirlər, azərbaycanlı tələbələrə xitabən, **“Elmlərin sirlərinə yaxşı yiyələnin, rus dilini mükəmməl öyrənin. Siz burada Azərbaycanın elçilərisiniz, çalışan xalqınızı yüksək səviyyədə təmsil edin”**, - kimi öyüd-nəsihətləri onilliklər keçsə də, hələ də qulaqlarımda səslənir.

Yaxşı xatırlayıram, V.V.Bakanova Heydər Əliyevin çıxışından sonra özünü saxlaya bilməyib, **“Nu kakoy on orator. Qovorit luçşe rus-kəqo çeloveka”**, - söylədi.

Bu görüşün məzmunu və məqsədini ulu öndər öz uzaqgörənliyi ilə necə düşünmüşdüsə, elə də oldu: görüşdən sonra bizə oxuduğumuz institutların rəhbərlikləri tərəfindən diqqət daha da artırıldı. Sən demə, bu görüşün məqsədi həm də bir növ bizləri - azərbaycanlı tələbələrə Moskva universiteti və institutlarının rəhbərlərinə tapşırmaq, bizlərə olan diqqətin daha da artırılmasını diplomatik gedişlər onların nəzərinə çatdırmaqdan ibarət imiş. Bunlar bizə sonradan aydın oldu.

(Ardı səhifə 13-də)

Unutqanlıqımız “5-ci kolon”dan daha təhlükəlidir

Bundan sonra da Moskvanın qarşısında reverans etməliyik?

Mayın 9-da Rusiyanın dövlət ərkani qonaqlarla bir yerdə “Naməlum əsgərin məzarı” üzərinə gül-çiçək qoyanda diktör da ona tapşırılmış rolunu oynadı, daha o tərifi qalmadı Ermənistanın ünvanına deyilməsin. Moskva irticasının nəməkbəhəramlığını bütün dünya bilir. Amma müharibədən söhbət düşəndə sakit durmaq qeyri-mümkündür. Rusiyanın bizə qarşı nankorluğu isə tamam başqa məsələdir.

1945-ci ildən ta bu günə kimi Azərbaycanın nə qədər insan itirməsi barədə dəqiq məlumat verilmədi. İtkilərin, günahsız qurbanların, arxada mərhumiyyətlərdən, yaralardan ölənlərin sayının azaldılması Moskva ideoloqlarına sərf edirdi. Onlar rus xalqının daha çox qurban verməsini şüirdərək milli respublikaların boyunlarına minnət qoyurdular.

Kremlin bir əyanı Bakı neftçisinin günlərlə buruqlar arasında, neftayırma zavodlarında heydər düşənə qədər işləməsindən, silah-sursat zavodlarında yeniyetmələrin on-on iki saat tər tökmələrində bir kəlmə də danışmırdı. Onda da susurdular, indi də! 1941-ci ilin ağır məğlubiyyətdən, 1942-ci ilin Kırım fəlakətindən sonra Azərbaycanda hərbi komissarlıqlar heç kimi saymadan kimi gəldi cəbhəyə göndərildilər. Çox vaxt gəncin heç on səkkiz yaşa çatmadığına da baxmırdılar. Rus dilində birçə kəlmə bilməyən, ömründə əlində tüfəng tutmamış, bir hərbi komandadan başı çıxmayan yeniyetmələri birbaşa ən təhlükəli vəziyyətin yarandığı yerlərə göndərirdilər. Başqa bir dərd də vardı, Azərbaycan gəncləri üçün hər kəlmə başı ana söyüşü işlədən rus zabitlərinin rəftarı dözülməz idi. İllər boyu yüzlərlə, minlərlə soydaşımız rus zabitlərinin na-

danlığının qurbanı oldular (Allah M.C Bağırova rəhmət eləsin, o külli miqdarda aldığı şikayət məktublarının, özünün şəxsən əldə etdiyi faktların əsasında xüsusi raport hazırlayıb İ.V. Stalınə təqdim etmişdi). Ancaq azərbaycanlılardan təşkil edilmiş hərbi hissələr yaradıldı. Bəzi yerlərdə əsgərlərin heysiyyətini təhqir edən zabidlərə tövbələtmə verildi. Amma ümumi vəziyyət yenə də dəyişmədi.

Sözümün canı bu deyil, Sovet ordusunda ən çox həqarətə məruz qalan qıyıc gözlü türk mənşəli müsəlmanlar və azərbaycanlılar idi. Bəli, orden, medal verilirdi, amma burada da ayrı-seçkilik göz qabağında idi. Rusiyanın birdəfəlik olar xəritədən silinməsinin qarşısını nefti ilə alan Azərbaycan sanki ögey uşaq idi. Ermənilərin üzərinə general ulduzları, orden-medallar, fəxri adlar xəzəl kimi tökülürdüsə, bizə belə münasibət yox idi. Öz fəhləsinə doyuncu çörək verə bilməyən Azərbaycan o ay olmazdı ki, Rusiyanın iri sənaye şəhərlərinə ərzaq qatları göndərməsin. Mən hələ cəbhə xəttindən Bakıya köçürülmüş on minlərlə qaçqından-yetim-yesirdən danışmıram. Onların da çörəyini biz verirdik. Kolxozda, pambıq sahələrində işləyən qadınlara baxmaq mümkün deyildi. Nə pal-paltar vardı, nə də ayaqqabı. Bit-iki metrə çiti, ya da bir cüt qaloşu mükafat kimi verirdilər. Halbuki hər şey daşınıb Rusiyaya aparılmasaydı ölkənin ərzağı özünə bəs edərdi, acından da ölən olmazdı. Ən dəhşətli budur ki, nə bir alim, nə bir qələm əhli millətin düçar olduğu zülm, sitəm haqda əməlli bir söz demədi. Sonralar danışanda da bütün faktlar ört-basdır edildi, malalandı. Rusiyaya xoş gəlmək xatirinə bizim “vətənpərvər” tarixçilərin törətdiklərindən danışmaq mənim üçün ağırdır.

Tarixə ekskurs

1667-1669-cu illərdə Xəzər sahilindəki kəndlər, qəsəbələr Stepan Razinin başçılıq etdiyi böyük quldur dəstəsinin hücumuna məruz qaldılar. Qərinələr boyu dənizdən heç bir hücum gözləməmiş sahil kəndlərində tam arxayındılıq idi. Nə hərbi dəstə vardı, nə də mühafizə. Stepan Razin hər yeri viran edib, indi “Bakıxanov” adlanan yerdə düşərgə salanda Bakı qalasında kifayət qədər silahlı adam tapılmamışdı ki, onların üstünə getsin. Peşəkar silahlılardan, insafın, rəhmin nə olduğunu bilməyən canilərdən təşkil olunmuş dəstə Rəştədən üzü bu yana o yer qalmadı ki, soyub talamasın. Əllərinə keçən qız-gəlinləri aparıb rus mülkədarlarına qul kimi satmaq da öz yerində. Əsrlər ötdü, əvvəlcə pravoslav millətçilər, sonra da kommunistlər quldur S.Razini haqq-ədalət uğrunda vuruşmuş mübarizə döndərdilər. Bakıda qəsəbəyə onun adını verdilər və alçaldığını başa düşməyən kütlə çox asanlıqla Razin adını qəbul etdi. İllər keçdi, müstəqil olduq, qəsəbəyə Bakıxanov adı verilsə də, amma qanımıza sirayət etmiş arsızlıq virusu məhv olmadı. Hələ indi də bəzi saymazlar Razinin adını unuda bilmirlər.

...Dəfələrlə demişəm, ruspərvər “5-ci kolon”dan da təhlükəli düşmən bizim unutqanlıqımızdır. Rus irticası da bunu yaxşı bilir.

Mayın 9-da Moskvanın bizə qarşı nankorluq və hörmətsizliyi bir daha sübut etdi ki, ehtiyatı, sayıqlığı əldən verməməliyik. Müzəffər Prezidentin bütün çıxışlarına diqqətlə qulaq asıram. Elə bir mətləb qalıb ki, o, bu barədə ətraflı danışmasın?

Niyə etiraf etmirik ki, bu fəaliyyətə, belə çıxışlara layiq ideoloqlarımız yoxdur. Televizorun ekranında mən, din və millət xaini, cümhuriyyətimizin birinci düşməni Qəzənfər Musabəyovun törəməsi Rasim Musabəyovu görəndə, ona yox, onun üçün hər şəraiti yaradıb, telekanala çıxardana lənət oxuyuram. Sözüm belə “xadimlərə” yol açan dövlət məmurlarınadır, cənablar, Siz Rasim ağanın boş, mənasız, başdan-ayağa bəsit çıxışlarında nə görmüşünüz? Belələrinin sayı bir deyil, iki deyil... Yəni siz başa düşmürsünüz ki, belə şəxslərlə dövləti qorumazlar. Vaxtilə tribuna, mikrofon dəlləlləri ölkədə əsl xaosu yaradanda danışmağa cürət etməyən infuzorilərin indi çıxıb Qarabağ xarabalıqları içində natiqlik etmələri məndə ikrah hissi oyadır. İndiyə qədər hələ görmədim ki, bu siyasi təlxəklərin içindən bir dilavər çıxıb Moskvanın şovinistlərinə cavab versin.

Moskva mətbuatını izləmək imkanım var, bir yerdə də olsun bizim siyasətçilərin kiçik çıxışına da rast gəlməzsən.

Firuz HAŞİMOV

Vətəni canından artıq sevirdi

Şəhid Əflatun Fərəcovun həyat hekayəsi

Əflatun Mircahangir oğlu Fərəcov bu işıqlı dünyada 21 il yaşadı və bu qısa ömrünü xalqın qəhrəmanlıq simvolu kimi başa vurdu.

İkinci Qarabağ müharibəsində qanı, canı bahasına xalqımıza şanlı qələbə sevincini yaşadan qeyrətli Vətən oğullarından biri də Əflatundur. Bu Vətən sevdəlisinin şərəfli ölümü ona əbədi olaraq ürkələrdə əzəmətli bir abidə ucaldı. Həm də dövlət tərəfindən layiq görüldüyü “Vətən uğrunda”, “İgidliyə görə”, Laçınlı və Suqovuşanın azadlığı uğrunda medalları onun müharibə meydanında göstərdiyi şücaətə canlı nümunədir.

Əflatun Fərəcov 1999-cu ildə cənub mirvarisi Lənkəran rayonunun Osakücə kəndində təvəllüd tapıb. Ailədə 5 bacı, 4 qardaş olub, erkən yaşda valideynlərini itiriblər. Atana sevgisini görməyən uşaqların həyatı dərk edən bütün arzuların zirvəsində Vətənin, xalqın xoşbəxtliyi dayanır. Məhz buna görə də Fərəcovlara el-obada əsl övlad məhəbbəti bəsləyir, onlara dərin ehtiram göstərilir.

Əflatunun əsgər yaş çatanda doğma Azərbaycanın qeyrətini hər şeydən əziz tutmaqla, ordu sıralarında xidmətə başlayır. Cəbhə bölgəsinə düşən vicdanlı, qeyrətli gənc Qarabağı işğal altında saxlayan erməni quldurlardan qisas almaqdan ötrü Vətəninə daha da ürəkdən bağlanır. Bütün hərbi təlimlərdə fəal olur, ən əsas əlinə silah alıb mübarizə meydanında yağıya qarşı döyüşmək amalı onu rahat buraxmır. Əsgər yoldaşlarına “Vətənin şərəfini qorumaq, düşmən tapdağına düşən müqəddəs torpaqları azad etmək bizim borcumuzdur. Bu yolda qan tökməyə dəyər”, - deyir.

Əflatun xidməti başa vurduqdan sonra el-obaya fayda vermək üçün halal zəhmətdən yapışır. Əməlləri ona hörmət gətirir, özünə yaxşı güzəran qurur. Düşməndən alacağı öcə də hazır olur...

İkinci Qarabağ müharibəsi başlanan kimi Əflatun Fərəcov Vətənin harayına birinci yetişir. Qaynar nöqtələrlə can atır, həmişə öndə döyüşür. Göstərdiyi şəxsi şücaətlə əsgər yoldaşlarını da qələbəyə doğru aparır. Talış kəndi və Suqovuşanda haqq savaşımızda adı qəhrəmanlıq dastana dönüb, dillərdən düşmür. Dəfələrlə ağır döyüşlərin qəhrəmanı olur.

Əflatun şəhidlik zirvəsinə ucaldığı gün də yağı düşmənlə son nəfəsinə qədər vuruşur. Qan tökdüyü yerə qələbə bayrağımızı sancmaqla əbədiyyətə qovuşur.

Zəfər ORUCOĞLU,
Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin üzvü

Bildiğiniz kimi, mayın 14-də Türkiyədə prezident və parlament seçkiləri keçirilib. Bununla bağlı Türkiyə Ali Seçki Qurumunun yaydığı ilkin rəsmi nəticələrə görə, "Cümhur İttifaqı"nın namizədi Rəcəb Tayyib Ərdoğan 49,51 faiz, "Millət İttifaqı"nın namizədi Kamal Kılıçdaroğlu 44,88 faiz, "ATA İttifaqı"nın namizədi Sinan Oğan isə 5,14 faiz səs toplayıb.

"Anadolu" Agentliyinin yaydığı məlumatda isə deyilir ki, "Cümhur İttifaqı"ndan AKP parlamentdə 266 yer, MHP 50, Yeniden Rifah Partiyası 5 yer qazanıb. "Millət İttifaqı"ndan isə CHP 169, İYİ Partiyası 44, "Əmək və Azadlıq İttifaqı"na daxil olan Yaşıl Sol Partiyası (HDP-çilər) 62, Türkiyə İşçi Partiyası isə 4 millət vəkili ilə parlamentdə təmsil olunacaq. Bu isə o deməkdir ki, Türkiyə Böyük Millət Məclisinin 600 deputatından 321 nəfəri "Cümhur İttifaqı"nın, 279-u isə "Millət İttifaqı" və ona yaxınlığı ilə seçilənlərin təmsilçisi olacaq. Odur ki, parlament çoxluğunu "Cümhur İttifaqı" qazanıb.

Prezident seçkilərinə gəldikdə isə namizədlərdən heç biri 50+ səs toplamadı. 14 mayın 28-də ikinci tur keçiriləcək və bu zaman daha çox səs toplayan şəxs qalib olacaq. Təbii ki, bu da özlüyündə "ATA İttifaqı"ndan prezidentliyə namizəd Sinan Oğanın əhəmiyyətini bir qədər artırır. Bu səbəbdən də həm "Cümhur İttifaqı", həm də "Millət İttifaqı" onun dəstəyini qazanmaq üçün real addımlar atmalıdır. Qeyd edək ki, bununla bağlı axar.az-da yer alan informasiya görə, mövcud durumu təmsil olunduğu ittifaqın uğuru kimi qiymətləndirən Sinan Oğan Türkiyədə seçki nəticələrinə birbaşa təsir edəcək bir nöqtəyə gəldiklərini bəyan edib. O, həmçinin 1-2 gün ərzində "ATA İttifaqı"nın liderləri ilə iclas keçirəcəklərini və buna uyğun olaraq bir nəticə müəyyənləşdirəcəklərini də əlavə edib: "Bu nəticənin vəziyyətinə uyğun olaraq yol xəritəmizi açıqlayacağıq. Bundan sonra qarşıdakı 14-də gündə üzərimizə düşəni edəcəyik. Türkiyənin heç vaxt böhrana düşməsinə imkan verməyəcəyik. Bu seçki prosesini düzgün idarə edən biz olduq. Biz öz münasibətimizlə seçkinin nəticələrinə birbaşa təsir göstərmişik və dəyişmişik. Bu səbəbdən önümüzdəki dövrdə də bu mövqeyimizi davam etdirəcəyik və məsələ ilə bağlı millətimizin xeyrinə qərarlar verəcəyik".

Bu arada, "Cümhur İttifaqı"nın Türkiyə Böyük Millət Məclisində səs çoxluğunu təmin edibildiyini qeyd edən MHP-nin sədr müavini Semih Yalçının sözlərinə görə, Rəcəb Tayyib Ərdoğanın mayın 28-də keçiriləcək ikinci turda açıq-aşkar birinci olacağı və Türkiyə Respublikasının

di, CHP-nin deputat sayını səhv hesablamalarla azaldı. Amma CHP partiya olaraq vacib partiyadır, Türkiyədə 25 faiz "sol-liberal" seçmənin olması qardaş ölkə üçün siyasi "vaksindir". Ölkəni sözün pis mənasında dini idarəetməyə yuvarlanmaqdan, bir də radikal etnik millətçilikdən qoruyur. Seçkilərin Azərbaycanda da qalibləri var. Millətimiz, cəmiyyətimiz seçki institutunun nə qədər vacib, önəmli olduğunu, qardaş ölkə vətəndaşlarının, seçicilərin nə böyük həvəslə, sevgi və maraqla seçkidə iştirak etdiyini gördülər. Əminəm ki, bu mənərə Azərbaycanda seçki institutuna inamın və önəminin artmasında ciddi rol oynayacaq. Bizim taleyimiz öz əlimizdədir, ölkədə sivil dəyişikliklərin yolu seçkidən keçir".

"Seçkilərin mayın 28-də

Türkiyə siyasətində

Prezident seçkilərinin ikinci turunun nəticəsi "ATA İttifaqı"nın verdiyi qərardan asılı olacaq

Natiq Cəfərli:
"Ərdoğan ikinci turda böyük üstünlüklə, təqribən 55-56 faiz civarında səsle qalib olacaq"

13-cü prezidenti seçiləcəyi artıq belli olub: "Seçkilərin qalibi türk millətinin özüdür. 14 may axşamı millətin iradəsi özünü sübut etdi.

Beləliklə, heç bir bəşəri qüdrətin milli iradənin qarşısında dura bilməyəcəyi, heç bir qüvvənin ona qalib gələ bilməyəcəyi bir daha nümayiş etdirildi. Bu seçkilər Türkiyənin həm regional, həm də global məqsədlərinə çatması üçün əhəmiyyətli bir mərhələdir. Bundan sonra "Cümhur İttifaqı" öz yolu ilə möhkəm addımlarla irəliləyəcək. MHP də ictimai asayişin, qardaşlığın və əmin-amanlığın təhlükəsizlik açarı olmağa davam edəcək".

Fərhad Mehdiyev:
"Sinan Oğan Ərdoğanla ancaq MHP idarəçiliyinə alınması şərtiylə dəstək verəcək"

"Sinan Oğanın seçicisi millətçi kəsim olduğu üçün ikinci turda AKP-yə üz tutması böyük ehtimaldır"

Beləliklə, "Hurriyyet" xəbər verir ki, mövzu ilə bağlı mövqeyini bölüşən Respublikaçı Alternativ Partiyasının (REAL) icra katibi, politoloq Natiq Cəfərli də bu qənaətdədir ki, ikinci turda əsas məsələ Sinan Oğanın seçicisi olacaq. Onun "açar fiqur" olduğunu deyən politoloqun sözlərinə görə, Sinan Oğanın seçicisi millətçi kəsim olduğu üçün ikinci turda AKP-yə üz tutması böyük ehtimaldır: "Hər bir halda ən böyük istəyim qardaş Türkiyədə seçkilərin olaysız bitməsi, udzanın udanı təbrik edib əlini sıxmasıdır. Azərbaycan üçün isə ən böyük təsiri qardaş ölkədə seçici aktivliyinin bizdə seçki institutuna marağı artırmasıdır. İnşallah, bizdə də heç olmasa 70-75 faiz seçici aktivliyi görəcəyik. Bunun üçün çalışmalıyıq. Məmləkətimizin ni-catı qonşularda, dost ölkələrdə kimin prezident olmasından deyil, seçki aktivliyindən, seçicidən asılıdır".

Aqşin Kərimov:
"Kim qalib olsa da, Türkiyə Qərblə Rusiya arasındakı rəqabətdən dolayı mürəkkəb balanslaşdırma aktından qaça bilməyəcək"

Türkiyə seçkilərinin bir neçə qalibi olduğunu vurğulayan RE-AL-ın icra katibi hesab edir ki, şəxsiz qalib Rəcəb Tayyib Ərdoğanıdır: "O, parlamenti çox böyük üstünlüklə uddu, ilk turu 5 faiz civarında öndə bitirdi, ikinci turda böyük üstünlüklə, təqribən 55-56 faiz civarında səsle qalib olacaq. MHP də ciddi uğur qazandı, heç kim belə səs qazanacağına təxmin etməmişdi. Sinan Oğan da qalibdir, Türkiyədə 5,26 faiz, təqribən 2,8 mln. seçici səsi qazanmaq böyük uğurdur. Oğanı İYİ Partidən "sol" namizədə səs vermək istəməyən, MHP-dən Ərdoğanla səs vermək istəməyənlər dəstəklədi. Yəni, Oğanın səsi özünün deyil, millətçi-sekulyar kəsimindir. Odur ki, o səsərdən ikinci turda Kılıçdaroğluna çox az səs gedəcək. Həmçinin, DEVA Partiyası da qazandı. Kılıçdaroğlunun zəifliyini, siyasət-bilməzliyini görüb çox ağıllı ittifaq qurdu, şərtlərini dikte edə bildi və parlamentə 14-15 deputat keçirə bildi".

Natiq Cəfərlinin fikrincə, seçkinin tək məğlubu var ki, o da CHP sədri Kamal Kılıçdaroğludur: "O, ittifaqlarını doğru qura, mesajlarını normal çatdırma bilmə-

Şahin Cəfərli:
"Sinan Oğanın seçicilərinin əksəriyyəti nə Rəcəb Tayyib Ərdoğanla, nə də Kamal Kılıçdaroğluna səs verəcək"

keçiriləcək ikinci turunun həlledici adı Sinan Oğandır"

Kamal Kılıçdaroğlunun qələbə qazanmayacağını öncədən dediyini və proqnozunu düz çıxardığını bildiren beynəlxalq hüquq üzrə professor, politoloq Fərhad Mehdiyev də qeyd edib ki, seçkilərin mayın 28-də keçiriləcək ikinci turunun həlledici adı Sinan Oğandır. Politoloq iddia edir ki, Sinan Oğan Rəcəb Tayyib Ərdoğanla ancaq MHP idarəçiliyinə alınması şərtiylə dəstək verəcək: "Buna isə MHP sədri Dövlət Baxçalı razı olmayacaq. CHP isə öz növbəsində, Oğanı tərəfinə çəkmək üçün HDP ilə arasında məsafə qoyduğunu göstərən bəyanatlar verəcək. Necə olsa, parlamentdə aldıkları səsi alırlar. Amma bunlar maraqlı deyil. Maraqlı olan 14 gün ərzində olacaqlardır".

"İkinci turda Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Sinan Oğanın dəstəyini ala biləcəyini düşünürəm"

Siyasi şərhçi Aqşin Kərimov isə ikinci turda Rəcəb Tayyib Ər-

doğanın Sinan Oğanın dəstəyini ala biləcəyini düşündüyünü vurğulayıb: "Ancaq hər ehtimala qarşı bütün versiyaları göz önündə tutmalıyıq. Beləliklə, Erdoğan qalib gəlsə, Türkiyə dünya arenasında və regional tabloda yeni mərhələsini güclü şəkildə yaşayacaq. Həmçinin, Erdoğan təkpartiyalı hakimiyyətini möhkəmləndirmək üçün Konstitusiya dəyişiklikləri edə bilər. Proqnoz belədir ki, Erdoğan Konstitusiya dəyişikliyi gündəmə gətirəndə özünün fəxri liderliyi üçün rəsmi status qazanmağa çalışacaq və varislik yolu ilə hakimiyyətin ötürülməsinə cəhd edəcək. Ehtimal az olsa da, Kılıçdaroğlu qalib gəlsə, gücləndirilmiş parlament idarəçiliyinə qayıdışa başlayacaq, lakin bunun problemsiz olacağını düşünmək yanlışdır. Eyni zamanda, o, Türkiyədə hazırda mövcud olan mənzərəni miras

toratı deyil, hər iki namizəddən də məmnun olmayan protest millətçi kəsimdir. Ümumilikdə isə Sinan Oğanı bu seçkilərin qalibi saymaq olar. Kampaniya dövründəki davranışları və əldə etdiyi nəticə ilə Türkiyə siyasətində mühüm bir aktor ola biləcəyini göstərdi. Lakin bu yolda onu gözləyən qeyri-müəyyənliklər var. Sinan Oğanın xəyalı MHP liderliyidir, bu isə nail olunması çox çətin bir vəzifədir. Mövcud MHP rəhbərliyi Oğanı partiyadan xaric edib və nə qədər ki, Dövlət Baxçalı həyatdadır, onun partiyaya dönməsinə icazə verilməyəcək. Ehtimal var ki, Baxçalı öz varisini müəyyən edərək hələ sağlığında partiyanı bu şəxsə təhvil versin".

Şahin Cəfərlinin sözlərinə görə, Sinan Oğan üçün digər alternativ onu namizəd göstərən Zəfər Partiyasıdır, lakin bu partiya-

Sinan Oğan faktoru

Turan Rzayev:
"Kılıçdaroğlunun macərasının bununla yekunlaşdığını demək olar, onun ikinci turda qələbə qazanması real deyil"

alacaq və idarəetmədə xeyli çətinliklərlə üzləşəcək. Avropa və ABŞ-a daha az "döyüşkən" münasibət bəsləyəcək, hərçənd bunu anti-Rusiya stilində etməyəcək".

Siyasi şərhçi əlavə edib ki, Türkiyənin iradəsindən kənar bir çox xarici amillər dövlətin xarici siyasətində mürəkkəb portfelini sadələşdirməyəcək: "Buna görə də, istər Erdoğan, istərsə də, Kılıçdaroğlu - kim qalib olsa - Türkiyə Qərblə Rusiya arasındakı rəqəbdən dolayı mürəkkəb balanslaşdırma aktından qaça bilməyəcək. Odur ki, Türkiyənin gələcək iqtidarının xarici siyasət komandası və Türkiyənin xarici siyasətinə dair aydın, davamlı və uzunmüddətli baxış formalaşdırmalıdır ki, dövlətə olan təhdidlərdən üzünə, alnıaçıq çıxsın".

"Ötən seçkilərlə müqayisədə 7 faiz səs itirən AKP parlament çoxluğu yaratmaq üçün yenə MHP-yə möhtac durumda qaldı"

Digər siyasi şərhçi Şahin Cəfəri isə hesab edir ki, Sinan Oğanın seçicilərinin əksəriyyəti nə Rəcəb Tayyib Erdoğan, nə də Kamal Kılıçdaroğluna səs verəcək: "Hətta Oğan tərəflərdən biri ilə anlaşılıb, çağırış etsə belə, bu kütlənin çoxluğu böyük ehtimalla səsverməyə qatılmayacaq. Çünki bunlar Oğanın stabil elek-

Asif Nərimanlı:
"Sinan Oğan həm "Cümhur İttifaqı"na, həm də "Altılı masa"ya mesaj ünvanlamaqla ikinci tur müzakirələrində əlini gücləndirmək niyyətindədir"

nin da iddialı lideri var: "Ümit Özdağ çətin ki, birinci adamlığı başqasına güzəştə getsin. Yeni siyasi partiya yaratmaq Oğan üçün alternativlərdən biri ola bilər, amma millətçi səsərin bir neçə partiyası arasında bölündüyü bir tabloda uğur qazanmaq asan deyil. Yeri gəlmişkən, millətçi səsər bölündükcə çoxalır. Bu seçkidə 4 millətçi partiya - MHP, İYİ, Zəfər və BBP (Böyük Birlik Partiyası) toplam 23 faiz səs aldı. Xüsusən MHP gözləniləndən daha yuxarı nəticə göstərdi və ötən seçkilərlə müqayisədə 7 faiz səs itirən AKP parlament çoxluğu yaratmaq üçün yenə MHP-yə möhtac durumda qaldı. Bu isə MHP-nin qərarların qəbulunda öz ağırlığını saxlayacağını göstərir".

"Sinan Oğanın dəstəkçilərinin böyük bir qismi milliyətçidir və Erdoğan onunla sövdələşməyə gedə bilər"

Türkiyə Cümhuriyyətinin 100-cü ilində keçirilən seçkilərin cümhuriyyət tarixinin belkə də ən maraqlı və əzmkar seçkiləri olduğunu deyən siyasi ekspert Turan Rzayev bildirib ki, bunu namizədlərin göstərdiyi nəticələr də sübut edir: "Xüsusilə qeyd etmək lazımdır ki, hazırkı prezident Rəcəb Tayyib Erdoğan və "Cümhur İttifaqı" 49,4 faizdən yuxarı səs

toplasa da bu, əvvəlki illərə nəzərən aşağı nəticədir. Müqayisə üçün deyə bilərəm ki, 2014-cü ildə keçirilən seçkilərdə Erdoğan 51,79 faiz, 2018-ci ildə isə 52,59 faiz səs toplamışdı. Buna baxmayaraq, Erdoğanın 14 mayda əldə etdiyi nəticəni həm də məqbul saymaq olar. Məsələ ondadır ki, xarici təsirlər səbəbindən Türkiyə iqtisadiyyatının geriləməsi, lirə-dollar balansının kəskin pozulması, miqrant böhranı, baş verən ardıcıl dəhşətli zəlzələ və s. səbəblər Erdoğanın nüfuzuna müəyyən qədər zərbə vurmuşdu. Bütün bu neqativ nüanslara baxmayaraq, Erdoğanın 49,4 faizdən yuxarı səs toplaməsi təqdirəlayiqdir. Ümumi mənada Erdoğanın əsas rəqibi Kamal Kılıçdaroğlunun nəticəsi də pis deyil. Yəni, "Kılıçdaroğlu büsbütün fiaskoya uğradı" demək doğru deyil. Onun 44,9 faiz səsi toplaya bilməsi CHP-in siyasi müxalifət olmasına baxmayaraq, ölkənin qurucu partiyası kimi dövlət və cəmiyyətdə öz dominantlığını qoruduğunu göstərir. Lakin buna baxmayaraq, Kılıçdaroğlunun macərasının bununla yekunlaş-

dığını demək olar. Kılıçdaroğlunun ikinci turda qələbə qazanması real deyil".

Turan Rzayev də bu qənaətdədir ki, ikinci turun nəticəsi Sinan Oğandan asılı olacaq: "ATA İttifaqı"nın namizədi Sinan Oğanın 2 faiz civarında səs toplaməsi gözləniləndi halda, onun 5,2 faizdən yuxarı səs toplaməsi bəcarması gözlənilməz oldu. Sinan Oğanın dili ilə desək, "Türkiyədə seçki nəticələrinə birbaşa təsir edəcək bir nöqtəyə gəldik. Bunu bizim üçün bir uğur olaraq görürəm". Odur ki, seçkilərin ikinci turunda Sinan Oğanın verəcəyi qərar həlledici olacaq. İkinci turda Rəcəb Tayyib Erdoğanın Sinan Oğanın dəstəyini ala biləcəyini düşünürəm. Çünki onun dəstəkçilərinin böyük bir qismi milliyətçidir və Erdoğan Oğanla sövdələşməyə gedə bilər".

"İkinci turda Sinan Oğanın və namizədliyini geri götürən Məhərrəm İncənin tərəfdarlarının səsleri həlledici olacaq"

Siyasi şərhçi Asif Nərimanlı isə hesab edir ki, parlamenti udzan Kılıçdaroğlunun rəhbərlik etdiyi "Millət İttifaqı"nın əsas prioriteti ikinci turda qalib gəlməkdir: "Bu turda 5 faizdən çox səs toplamış Sinan Oğanın və namizədliyini geri götürən Məhərrəm İncənin tərəfdarlarının səsleri həlledici olacaq. Sinan Oğan açıqlamasında FETÖ, PKK və Hizbullah terror təşkilatına qarşı mübarizə ilə bağlı müəyyən işarələr verdi və əlavə etdi ki, "terror təşkilatları və onun siyasi uzantılarının TBMM-yə daşınmasına qarşıyıq, bizimlə anlaşmaq istəyən terrorla, onun siyasi uzantıları ilə arasında məsafə qoymaq məcburiyyətindədir, bunu etməyən müzakirəyə gəlməsin". Burada hər iki cinahda ünvanlanan mesaj var. "Altılı masa"nın PKK-nın siyasi uzantısı olan HDP (hazırda Yaşıl Sol) ilə yaxınlığı bəllidir, o cümlədən, FETÖ ilə müəyyən bağlantılarına dair məlumatlar da var. "Cümhur İttifaqı"nda yer alan HÜDAPAR hazırda belə olmadığını, dəyişdiyini bəyan etsə də, vaxtilə Hizbullah ideologiyasına yaxın olması ilə tanınır".

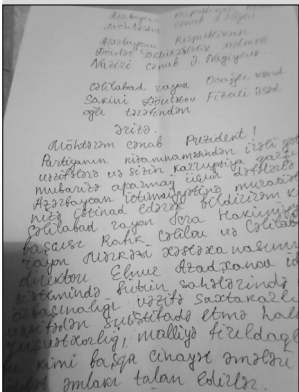
Siyasi şərhçinin fikrincə, Sinan Oğan həm "Cümhur İttifaqı"na, həm də "Altılı masa"ya mesaj ünvanlamaqla ikinci tur müzakirələrində əlini gücləndirmək niyyətindədir: "Lakin hansı cinahın bu şərtləri qəbul etmək imkanının nə qədər olması da maraqlıdır. "Millət İttifaqı" Sinan Oğanın 5 faizlik səsi qarşısında HDP seçicilərinin səsindən imtina etməyəcək. Bununla yanaşı, Oğanın "türklüyün konstitusiyadan çıxarılması"na qarşı olması da "Millət İttifaqı"ndakı yanaşmalarla ziddiyyət təşkil edir. "Cümhur İttifaqı" Oğanın dəstəyini almaq istəyərsə, HÜDAPAR məsələsi daha asan həll oluna biləcək kimi görünür. Bu partiya zamanında dəstəklədiyi ideologiyayı dəyişdiyini elan edib, o cümlədən, HDP kimi terrora praktiki olaraq yaxın deyil. Sinan Oğanın millətçidir, "Cümhur İttifaqı"nda yer alan MHP ilə qarşıdurmada olsa belə, özünün bəyan etdiyi kimi, "Türkiyənin böhrana düşməməsi üçün" anlaşıa bilər".

Vazeh BƏHRAMOĞLU

Cəlilabadda onlarla şəxs saxta yollarla pensiya alır

Sakinlər Mərkəzi Xəstəxananın baş həkimini ittiham edirlər

Cəlilabad rayonu, Ocaqlı kənd sakini Dövlətov Fizuli Əsəd oğlu tərəfindən "Hürriyyət" in redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub.

Şikayətçi məktubda Cəlilabad Mərkəzi Xəstəxanasının baş həkimi Elnur Azadxanovun qanunsuz əməllərindən bəhs edir. F.Dövlətov onu vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə etməkdə, korrupsiya və rüşvətxorluqla, eləcə də digər qanunsuz əməllərlə məşğul olmaqla ittiham edir.

Fizuli Dövlətov deyir ki, Cəlilabad Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Rafiq Cəlilov, rayon prokuroru Vahid Məmmədov, eləcə də digər vəzifəli şəxslər onu müdafiə etdiyi üçün Elnur Azadxanov hələ də öz işinin başındadır və qanunsuz əməllərini davam etdirir.

Fizuli Dövlətov iddia edir ki, Elnur Azadxanovun qanunsuz əməlləri hesabına rayonda onlarla şəxs qeyri-qanuni yollarla pensiya alır, külli miqdarda dövlət vəsaiti talan edilir. Onun sözlərinə görə, bu barədə müvafiq qurumlara məlumat verib, hətta saxta yollarla pensiya alan şəxslərin siyahısını da təqdim edib. Lakin onun müraciətinə baxan olmayıb. Üstəlik, bu günə qədər adları siyahıda olan şəxslərin heç birinin pensiyası dayandırılmayıb.

"Bu siyahını təqdim etdikdən sonra məni Cəlilabad Rayon Prokurorluğuna çağırıdılar. Müstəntiq Elşad Cəfərov məndən izahat aldı və dedi ki, həmin adamları çağıraraq, bir-bir dindirəcəyik. Mənə çatan məlumata görə, çağırıldığı şəxsləri öyrədiblər ki, pensiya almadıqlarını desinlər. Onlar da gedib izahat verirlər ki, biz pensiya almırıq. Lakin həmin şəxslərin hər biri bu günə kimi də pensiya alır", - deyərək şikayətçi bildirir.

Fizuli Dövlətov onu da bildirir ki, saxta pensiya alanların siyahısı rayon sakini Rəhil adlı şəxs tərəfindən İcra Hakimiyyətinə də təqdim edilib. "Oradan deyiblər ki, bu siyahı birbaşa Prezidentə göndəriləcək. Lakin sonradan onu Elnur Azadxanova göndəriblər ki, sizin barənizdə şikayət var", - deyən Dövlətov iddia edir ki, bundan sonra E.Azadxanov Rəhil qanunsuz olaraq həbs etdirib: "Guya onu təhqir edib, şərbəhtən atıb deyərək, 1 il iş kəsdirib. Hazırda Kürdəxanı həbsxanasında yatır. Bu baxımdan, müvafiq qurumlardan çox xahiş edirik ki, Cəlilabad sakinlərini "Elnur Azadxanov bəlası"ndan xilas etsinlər".

Hazırladı: RƏŞAD

Redaksiyadan: Yazıda adları qeyd olunan qurumların və şəxslərin mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

Ucar sakinindən Sahil Babayeva müraciət

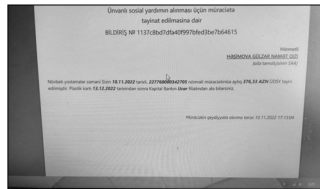
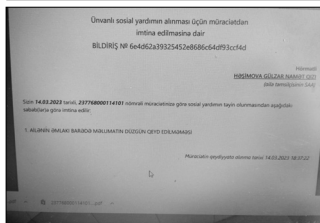
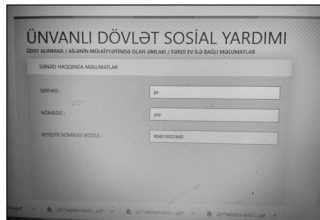
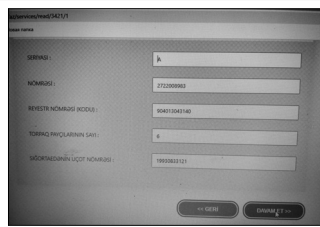
Elmin Həşimov: "Bu, əsassız və qanunsuz verilmiş imtinadır..."

Ucar rayonu, Pir-kənd kənd sakini Həşimov Elmin Yaşar oğlu tərəfindən "Hürriyyət" qəzetinin redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Şikayətçi qəzetimiz vasitəsilə Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinə müraciət ünvanlayıb. Onun məktubunu olduğu kimi dərc edirik: "Cənab Sahil Babayev!

Mən, Həşimov Elmin Yaşar oğlu, Sizdən xahiş edirəm ki, problemimin həll olunması üçün köməklik göstərsiniz.

Diqqətinizə çatdırım ki, aztəminatlı ailə olaraq ünvanlı sosial yardım almaq üçün 14.03.2023-cü il tarixində etdiyimiz müraciətə imtina cavabı verilib. Bunun səbəbi kimi «Ailənin əmlakının düzgün qeyd edilməməsi» göstərilib. Bu, əsassız və qanunsuz verilmiş imtinadır. Çünki biz əmlaklarımız barədə bütün məlumatları sistemdə qeyd etmişik.

Qeyd edim ki, bundan əvvəlki, 10.11.2022-ci il tarixində ünvanlı dövlət sosial yardım almaq üçün etdiyimiz müraciətimiz əsasında ailəmizə aylıq 376,33 AZN pul təyin olunmuşdu. Həmin vaxt müraciət edəndə bir neçə dəfə «Ailənin əmlakının düzgün qeyd edilməməsi» barədə belə əsassız və qanunsuz olaraq imtinalar verildirdi. Lakin Sizə

həm rəsmi ərizə, həm də media vasitəsi ilə müraciət etdikdən sonra, ailəmə ünvanlı dövlət sosial yardımı təyin olundu.

Üç ay sosial yardımı aldıqdan sonra, bu ilin fevral ayında həyat yoldaşımın daimi işlə təmin olunması ilə əlaqədar ailəmizin gəliri artdığı

üçün, verilən sosial yardım dayandırıldı. Və yoldaşım maaş aldıqdan sonra yenidən sənədləri toplayıb ünvanlı dövlət sosial yardım almaq üçün müraciət etdik. Lakin, yuxarıda qeyd etdiyim kimi, təəssüf ki, yenə də əsassız və qanunsuz olaraq imtina cavabı verildi.

Mənim və həyat yoldaşımın adına pay torpağı var. Həyat yoldaşımın 4 nəfər payçının paylı mülkiyyəti olan A seriyalı, 2722008744 nömrəli, 904013018955 reyestr nömrəli 0,67 hektar pay torpağı, mənim isə 6 nəfər payçı ilə paylı mülkiyyət olan A seriyalı, 2722008983 nömrəli, 904013043140 reyestr nömrəli 0,34 hektar pay torpağım var. Eyni zamanda, həyat yoldaşım Həşimova Gülzar Nəmət qızının adına Ucar rayonunun Qaracallı kəndində valideynləri ilə birlikdə paylı mülkiyyət olan ev var. Bu üç əmlakdan başqa mülkiyyətimiz yoxdur. Hər üç əmlakı da qeyd etmişik. Əmlakımızda dəyişiklik olmadığı halda necə

ola bilər ki, ünvanlı dövlət sosial yardım almaq üçün 10.11.2022-ci il tarixində etdiyimiz müraciətə təyinat verilir, amma 14.03.2023-cü il tarixində olan müraciətimizə əmlakın düzgün qeyd edilməməsi bəhanəsi ilə imtina verilir?!

Cənab nazir!

Himayəmdə iki azyaşlı övladım var. Oğlum xəstədir və sağlamlıq durumu məhdud uşaq kimi sosial müavinət alır. Özüm də üçüncü qrup əliləm. İşləyə bilmirəm, daimi iş yerim yoxdur. Ailəmin maddi vəziyyəti həddindən artıq ağırdır.

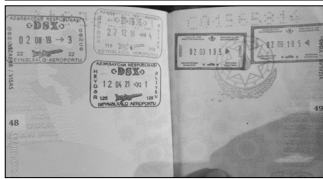
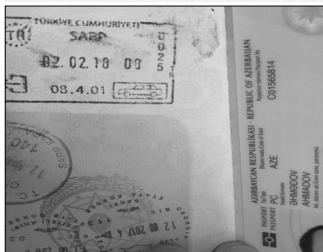
Odur ki, mən bir daha mətbuat vasitəsi ilə Sizdən xahiş edirəm, məni şəxsən özünü qəbul edin. Mən həmin qəbulda bu müraciətdə qeyd etdiyim faktlarla bağlı subutlarını şəxsən Sizə təqdim etməyə hazıram".

Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Qarşı tərəfin mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

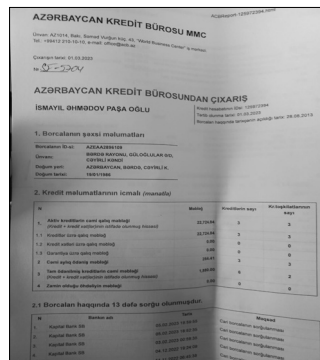
Özü Moskvada olsa da, Bakıda adına 28 min manat kredit götürüldü

Bərdə sakini dəfələrlə "Kapital Bank"a ərizə yazsa da, qarşılaşdığı problemi həll edə bilmir

Bərdə rayonu, Cəyirli kənd sakini Əhmədov İsmayıl

"Hər dəfə həmin şəxs ödəməni gecikdirəndə, bank hesabatı mənimlə aparır, məni və ailəmi narahat edir"

Paşa oğlu tərəfindən "Hürriyyət" in redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Şikayətçi iddia edir ki, Azərbaycanın kəndə olduğu müddətdə "Kapital Bank" dan onun adına 28 min manat kredit götürüldü:

"Mən, Əhmədov İsmayıl Paşa oğlu, yazaraq sizdən xahiş edirəm ki, problemimi işıqlandırarsınız. Deməli, mən həmin vaxt Moskva şəhərində olduğum halda "Kapital Bank" da adıma 28 min manat kredit yazılıb. Guya, Sumqayıt şəhərində 3 otaqlı mənzil girov qoymuşam. Həmin pulu başqa bir adam götürüb, amma sənədləşmədə mənim məlumatlarım qeyd olunub. Hər dəfə həmin şəxs ödəməni gecikdirəndə, bank hesabatı mənimlə aparır, məni və ailəmi narahat edir.

Bu məsələni hüquq müstəvisində həll etmək istədikdə isə, vəkili məndən istədiyi 2-3 min manat pula gücüm çatmadı. Vəkilər mənə deyirlər ki, işi məhkəməyə versən, sənə 8 min manat kompensasiya düşəcək.

Lakin vəkil tutmağa imkanım yoxdur, "Baravo" marketdə satıcı işləyirəm, 445 manat əmək haqqı alıram.

Dəfələrlə "Kapital Bank" da ərizə yazmışam, amma yenə də bu sənədləşmə adımdan çıxmır. Mənə məsləhət verirlər ki, məhkəməyə ver. Bu, bank əməkdaşının şəhəridir, buna görə mən niyə ziyanı düşməliyəm? "Kapital Bank" öz vəkili-rini də bu işə yönəltmək istəmir. Çünki öz səhvləridir. Mənim isə adıma həmin gecikmə düşür, həm də hər ay narahatçılığa məruz qalıram. Xahiş edirəm ki, mənim bu problemimi işıqlandırarsınız". Məsələ ilə bağlı "Kapital Bank" ın qaynar xətti ilə əlaqə saxlasaq da, sualımıza cavab verəcək məsul şəxs tapılmadı...

Jalə FAMILQIZI

Bakı şəhəri, H.B.Əliyev küçəsi 6, mənzil 51-də yaşayan Məmmədova Xanım Bəylər qızı tərəfindən “Hürriyyət” qəzetinin redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Şikayətçi iddia edir ki, qızı Nigar Məmmədovaya layiq olduğu elmi dərəcəni vermirlər. Şikayətçinin redaksiyamıza göndərdiyi məktubu ixtisarla təqdim edirik:

“Hörmətli redaksiya!

Keçən ilin may ayında, qızımın dissertasiya müdafiəsi ərəfəsində Ali Attestasiya Komissiyasında mövcud olan iki korruptsiya tələsi haqqında bizə ətraflı məlumat verdilər. Dedilər ki, iddiaçıların hamısını bir nəfər kimi ekspert şuralarına çağırırlar və onları orada sındırıb, öz məqsədlərinə çatana kimi get-gələ salırlar. Ekspert şuralarına gələ bilməyən iddiaçılar üçün yalançı plagiat düzəldib, deyirlər “get gör neynəyirsən”.

Bu məlumatdan sonra, həmin tələləri ləğv etmək məqsədi ilə ölkəmizin Prezidentinə, Birinci vitse-prezidentə, Milli Məclisin sədrinə, Prezident Aministasiyasının rəhbərinə, Birinci vitse-prezidentin Katibliyinin rəisinə, DTX rəisinə, Baş Prokurora çoxsaylı müraciətlər etdim. Heç bir tədbir görülmədi.

Ali Attestasiya Komissiyasında qızımın dissertasiyasının təsdiqi bizə əvvəlcədən məlum olan ssenari üzrə getdi. Belə ki, qızımın dissertasiyasını 07.10.2022-ci il tarixdə təsdiq üçün Ali Attestasiya Komissiyasına təqdim etdilər və 11.10.2022-ci il tarixdə qeydiyyatda aldılar. 11.01.2023-cü il tarixdə dissertasiyaya baxılma müddəti bitdiyindən, qızımın müdafiə etdiyi Elmi Şuranın katibindən dissertasiya barədə soruşduq, o isə Ali Attestasiya Komissiyası ilə əlaqə saxlayıb bildirdi ki, Ekspert Şurasının 16.01.2023-cü il tarixdə keçiriləcək iclasında qızımın dissertasiya işi müzakirəyə çıxarılacaq və qızımı bu iclasa dəvət ediblər. Soruşduq ki, bu nə cür dəvətdir, bizim xəbərimiz yoxdur? Dedilər ki, bu cənablar, Ali Attestasiya Komissiyasına verilmiş əlaqə telefonuna dəvət barədə mesaj göndərirlər.

14.01.2023-cü il tarixdə Ali Attestasiya Komissiyasının sədrinə qızımın xaricdə ikinci təhsil alması və onu Bakıya getdirmək üçün bizim maliyyə vəsaitimizin olmaması barədə teleqram vurdu. 16.01.2023-cü il tarixdə qızımın Ekspert Şurasında iştirakının mümkünsüzlüyünü bilən kimi, onun dissertasiyasını plagiat yoxlanışına göndəriblər. Halbuki, plagiat yoxlanışı Ali Attestasiya Komissiyasının vəzifəsi deyil və bu qanunsuz hərəkətdir. Ən əsas da odur ki, iddiaçını tələyə salmaq üçün plagiat yoxlanışını müdafiədən qabaq deyil, dissertasiyaların təsdiqinin son mərhələsində aparırlar. Məqsəd iddiaçını “yükləməkdir”. Bu yükün ağırlığı, “Attestasiya komissiyasında rüşvətxorluq, qohumbazlıqdır” sərlövhəsi adı altında saytların birində dərc olunan yazıda qeyd edilib: “İllər keçir, Ali Attestasiya Komissiyasında rəhbərliklər dəyişir. Ancaq bir dəyişməyən üsul-idarədir, rüşvətxoşluqdur, korruptsiyadır. Bu illər ərzində hətta elmi dərəcələrin qiyməti də 20 mindən 30 minə qədər qalxdı. Hətta pulundan keçib bunu ödəyərək adlar, dərəcələr alanlar da oldu. Milyonlarla belə faktlar ictimailəşsə də hələ ki, heç nə dəyişməyib, al-ver davam edir...”.

30 min manatı biz haradan alaçaq? Bu açıqlamada yazılanlar əsasında demək olar ki, Ekspert Şuraları, əslində, qapalı əqli mülkiyyət hərəqləridirlər. Pulun varsa, əqli mülkiyyətin

“Famil Mustafayev dağıdıcı fəaliyyətini davam etdirir...”

Ali Attestasiya Komissiyasının sədri haqda şok iddialar

olan dissertasiyanı özəlləşdirsən, yoxdursa xoş getdin. Amma bu hərəclərdə yığılan pullar dövlətə deyil, ciblərə gedir. Plagiat hoqqasının məğzi də bundan ibarətdir...

5.13.02.2023-cü il tarixdə Ali Attestasiya Komissiyası sədrinin müavini S.Cabarovun mənim qızıma göndərdiyi məktubunu bizə təqdim ediblər. 08.02.2023-cü il tarixli, 3-50/2-70/2023 sayılı məktubunda bu cənab bildirir ki, “Ali Attestasiya Komissiyasının Kollegiyası dissertasiya işində müəllifinə və mənbəyinə istinad verilmədən digər müəlliflərin materiallarından istifadə olunduğunu və iqtisad elmləri üzrə ekspert şurasının tövsiyəsini nəzərə alaraq 06.02.2023-cü il tarixli qərarı ilə iddiaçı Nigar Arzu qızı Məmmədovaya “Dəyər zəncirinin genişləndirilməsi kontekstində Azərbaycan neft-kimya sənayesinin dünya bazarına inteqrasiyasının rəşional istiqamətləri” mövzusunda 5310.01 -“Dünya iqtisadiyyatı” ixtisasında iqtisad elmləri üzrə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi verilməsindən imtina etmişdir”.

Bu qərar gözlənilən idi. Qızımın müdafiəsindən əvvəl, bu ssenari ilə bizi tanış etmişdilər. Bu məktubu alandan sonra qızım, Ali Attestasiya Komissiyasının Kollegiyasının qərarının təsdiq edilmiş surətinin və plagiat hesabatının verilməsi barədə Komissiya sədrinin adına elektron ərizə ünvanladı. Qızım mənə vəkalətnamə verdiyi üçün, mən də analoji müraciəti etdim və bundan əlavə Komissiya sədrinin adına iki dəfə teleqram göndərdim. Kollegiyanın qərarını bizə vermədilər. Bu günə kimi bizə bu qərarı vermirlər. Bir müddət keçəndən sonra qızımın elektron poçtuna “plagiat faktları” barədə imzasız və möhürsüz sənəd göndərdilər. 04.03.2023-cü il tarixdə qızım bu

“O, bir vaxtlar dağıdılmasında iştirak etdiyi kimya kompleksinin bərpası və fəaliyyəti üçün əhəmiyyətə malik olan dissertasiyanın təsdiqinə imkan vermir”

“plagiat faktları”na yazdığı izahatı, Ali Attestasiya Komissiyasının Kollegiyasının onun barəsində çıxardığı, lakin tanış olmadığı qərarından şikayət ərizəsi ilə birlikdə Ali Attestasiya Komissiyasının poçt ünvanına göndərdi. Mən bu sənədin pdf formatını Bakıda çap etdirib, poçtla Ali Attestasiya Komissiyasına göndərdim.

Həyat yoldaşım göndərilmiş plagiat sənədini rus dilinə tərcümə edib, rus iqtisadçıları ilə müzakirə etdi və mart ayında Ali Attestasiya Komissiyasının sədri Famil Mustafayevin qəbuluna yazıldı. Mart ayının birinci həftəsinin tam olmadığını bəhanə edərək, bu qəbulu keçirmədilər. Halbuki, Ali Attestasiya Komissiyasının saytında birinci həftənin tam olduğunu bildirdilər. Mart ayının 17-də həyat yoldaşımı Ali Attestasiya Komissiyasının şöbə müdiri Mübariz Məmmədlinin qəbuluna dəvət etdilər. Həyat yoldaşım Mübariz müəlliməndən təkidlə xahiş edib ki, plagiat faktları sənədinin müəlliflərini çağırınsınlar və bu sənəddəki faktların əssasız və mənasız olduğunu onlara sübut etsin. Həyat yoldaşımın bu xahişini nəzərə almadılar.

Sonra Ali Attestasiya Komissiyasının Aparat rəhbərinin qəbulunda olanda da eyni xahişi edib və xahişini yerinə yetirməyiblər. 17 aprel tarixində mənim həyat yoldaşım, Ali Attestasiya Komissiyası sədrinin müavininin qəbulunda olmuş, orada bəyan etmişdir ki, bir gündən sonra Famil Mustafayevin qəbulunda olacaq və onun plagiat adlandırdığı faktların hansının üstünə barmacağını qoysa, ona bu faktın plagiat olmadığını sübut edəcək. Bu söhbətin videosuna baxandan sonra, Famil Mustafayev mənim həyat yoldaşımı qəbul etməkdən imtina etdi və qızımın elektron poçtuna onu 26.04.2023-cü il tarixdə Ekspert Şurasının iclasına dəvət barədə imzasız və möhürsüz məlumat göndərdirdi. Biz bu adama başa sala bilmirik ki, subordinasiya baxımından aşağı orqan olan Ekspert Şurası Kollegiyanın qərarını ləğv edə bilməz...

Həyat yoldaşım Ali Attestasiya Komissiyasında qəbullarda olanda ona deyiblər ki, “Ekspert Şurasında

qızınızın apelyasiya şikayətinə baxırlar və əgər qızınız verilən suallara Şura üzvlərinin xoşuna gələn cavablar versə, Kollegiyaya tövsiyyə edəcəklər ki, qızınıza elmi dərəcənin verilməməsi barədə çıxardığı qərarı ləğv etsin”. Birincisi, mənim qızım apelyasiya şikayəti verməmişdir. O, “Elmi dərəcələr verilməsi qaydası haqqında Əsasnamə”sinin 10.1. maddəsinə əsasən şikayət vermişdir. Apelyasiya şikayətini Apelyasiya Şurasına sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan sahibkarlar verə bilərlər. Ali Attestasiya Komissiyasında yaradılmış Apelyasiya Şurasının Əsasnaməsinin 1.1 maddəsinə əsasən “Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyasının (bundan sonra - Komissiya) Apelyasiya Şurası (bundan sonra - Apelyasiya Şurası) sahibkarlıq fəaliyyəti göstərən fiziki və hüquqi şəxslərin özlərinin sahibkarlıq fəaliyyəti ilə bağlı Komissiyanın qərarlarından, digər hərəkət və ya hərəkətsizliyindən (bu Əsasnamənin 1.7-ci bəndində nəzərdə tutulmuş hallar istisna olmaqla) verdikləri şikayətlərə, habelə dövlət qulluğuna qəbulu bağlı keçirilən müsahibənin nəticələrindən namizədlərin verdikləri şikayətlərə (bundan sonra - şikayət) baxan və ictimai (ödənişsiz) əsaslarla fəaliyyət göstərən kollegial orqandır”. Və həmin əsasnamənin 5.1.3. maddəsinə əsasən şikayətçinin şikayət ərizəsində onun VÖEN-inin göstərilməsi tələb olunur. Mənim qızım sahibkar deyil, onun VÖEN-i yoxdur. Famil Mustafayev Ekspert Şurasını hətta Apelyasiya Şurası kimi qəbul etsə belə, qızımın verdiyi şikayət orada baxılmamalıdır. Çünki Ekspert Şurasının verdiyi tövsiyyə əsasında Kollegiya elmi dərəcənin verilməməsi barədə artıq qərar qəbul edib. Ya Famil Mustafayevin qanundan xəbəri yoxdur, ya da ki, şəxsi maraqları naminə özünü qanundan xəbərsiz kimi aparır. Çünki Azərbaycan Qanunlarına uyğun olmayan ekspert şuralarının əsasnaməsini, plagiat qaydalarını və s. düzəldib, öz məqsədlərinə çatmaq üçün düşüblər iddiaçıların üstünə. Ekspert şuraları haqqında düzəltmələri əsasnamədə, ekspert şuralarının vəzifələrindən biri

“dissertasiya şuralarının və Komissiyanın qərarlarından verilmiş şikayət ərizələrinə (apellyasiyalara) baxılması və müvafiq tövsiyələrin hazırlanması”dır. “Elmi dərəcələr verilməsi qaydası haqqında Əsasnamə”də “şikayət” sözü var, “şikayət ərizələri (apellyasiyalar)” sözü yoxdur. Şikayət və apelyasiya şikayətinin fərqi mən yuxarıda izah etdiyim üçün, bir daha bu məsələyə qayıtmaq istəmirəm. Komissiyanın qərarından verilmiş şikayətin Ekspert Şurasında baxılmasının inzibati icraat haqqında Qanuna zidd olması da yuxarıda Qanunun maddələri ilə əsaslandırıldığından bu məsələyə bir də qayıtmıram.

Famil Mustafayev və onun əməkdaşları aşkarladıkları plagiat faktlarını mənim həyat yoldaşım ilə müzakirə etməkdən çəkinirlər. Hesab edirlər ki, plagiat faktları iddiaçı ilə müzakirə edilməlidir. Bu bəhanə də əsassız və qanunaziddir. Belə ki, “Elmi dərəcələr verilməsi qaydası haqqında Əsasna-

mə”yə görə şikayətə inzibati qaydada “inzibati icraat haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq baxılır. Bu qanunun 79.1 maddəsinə əsasən, “inzibati şikayətlər üzrə icraat bu fəsilin xüsusiyyətləri nəzərə alınmaqla bu Qanunun IV fəsilində müəyyən olunmuş qaydada həyata keçirilir”. Həmin Qanunun IV fəsilində yer alan 37.1 maddəsinə əsasən, “Fiziki və ya hüquqi (maraqlı) şəxs inzibati icraatda şəxsən iştirak edə bilər və yaxud nümayəndə vəsiyyətə təmsil oluna bilər”. Yeni bir daha bu məmurların Qanunları öz məqsədlərinə çatmaq üçün təhrif etdiklərinin şahidi oluruz.

Hörmətli redaksiya!

Elm, dövlətin texniki və texnoloji müstəqilliyinin əsasıdır. SSRİ dövründə Azərbaycan SSR yüksək elmi potensiala, inkişaf etmiş sənaye və kənd təsərrüfatına malik idi. SSRİ dağıldandan sonra keçən əsrin 90-cı illərində özəlləşmə adı altında sənaye müəssisələrini qəpik-quruşa özəlləşdirib, həmin müəssisələrin böyük əksəriyyətini dağıdaraq, İrana metallom kimi satdılar. Bu özəlləşdirmənin iştirakçılarından biri Ali Attestasiya Komissiyasının sədri Famil Mustafayev olmuşdur. Dağıdılan sənaye obyektlərindən biri və ən nəhəngi neft-kimya kompleksi olmuşdur. Mənim qızımın dissertasiyası bu kompleksin bərpasına və fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsinə həsr edilib. Famil Mustafayev dağıdıcı fəaliyyətini davam etdirərək, bir vaxtlar dağıdılmasında iştirak etdiyi kimya kompleksinin bərpası və fəaliyyəti üçün əhəmiyyətə malik olan dissertasiyanın təsdiqinə imkan vermir. Ali Attestasiya Komissiyasında mövcud olan qanunsuzluqlar və özbaşınalıqlar barədə mənim Azərbaycan dövlət rəhbərlərinə etdiyim çoxsaylı müraciətlərin hamısı bloklanır. Heç bir tədbir görülmür.

Biz pulsuz olduğumuz üçün, qızıma layiq olduğu elmi dərəcəni vermirlər”.

Hazırladı: İ.SABİRQIZI

Redaksiyadan: Qarşı tərəfin mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

Bu günlərdə İsrail parlamentinin 32 deputatının Güney Azərbaycanla bağlı ölkənin Xarici İşlər Nazirliyinə müraciəti, çulunun rəngindən asılı olmayaraq, türk millətinin ən qatı düşmənlərindən olan şovinist fars faşizminin bütün nümayəndələrinin, o cümlədən 1925-ci ildə ingilislərin vasitəsilə hərbi çevriliş edərək, Qacar türk yurdu-na sahibləndikdən sonra, orada 1274 il ərzində hökmranlıq etmiş türklərə qarşı 53 il ərzində vəhşi terror və qətlamlar törətmiş Rza Mehtərbəşinin özü və oğlu xislətli nəvəsi, ingilislərin ABŞ-da "ehtiyat texniki hissə" kimi bəsləyib saxladığı şovinist fars faşizminin tipik nümayəndəsi olan, bala Rza Pəhləvinin üzündəki "demokrat" pərdəsini cırılmağa vadar etdi.

Bir neçə ay öncə, babası Mehtərbəşinin 1935-ci ildən başlayaraq Qacar türk yurdunu İran adlandırmasından istifadə edərək, bu coğrafiyada torpağın əsil sahibləri olub, ölkə əhalisinin 60 faizini təşkil edən TÜRK LƏRİN rəğbətini qazanmaq məqsədilə mətbuata, - "İranda Azərbaycanlılara hörmət edilməlidir", - demişdi. Bu ifadə, ölkənin tarixinə, əhalisinin etnik və say tərkibinə, bu etniklərin ölkənin həyatında roluna, eləcə də ölkədə sayı 10-12 milyondan çox olmayan, lakin 1274 il onları qoynunda bəsləyən türklərə xəyanət etməsi sayəsində bu coğrafiyada yaşayan 11 (on bir) millətin boğazına ilan kimi sarılıb, onları adi insan və milli hüquqlarından məhrub edib, ən vəhşi üsullarla assimilyasiyaya məruz qoymasını bilməyənlərə və xəbəri olub bilmək istəməyənlərə demokratik bir adamın türk millətinə qarşı Tehranın şovinist fars molla rejiminin törətdiyi daim və irimiqyaslı cinayətlərinə qarşı etiraz kimi görünə bilər. Bu, həm də onu hakimiyyət başına gətirmək istəyənlərin, anasının türkəsilli olmasını vurğulayaraq, bundan irəli gələn türk milli təəssübkeşliyi, eləcə də atasının və babasının türklərə qarşı törətdikləri, bugünkü Tehranın şovinist fars molla rejiminin törətdiyi cinayət və qətlamlardan geri qalmayan cinayətlərinə görə peşimançılıq və xəcalət hissesindən doğan bir yanaşma kimi görünə bilər. Onun İsrail knessetinin 32 üzvünün Cənubi Azərbaycan türklərinin tapdalanan insan və milli hüquqlarının beynəlxalq norma və qanunlara uyğun olaraq qorunmasına yardım edilməsi amacı ilə Xarici İşlər Nazirliyinə müraciət etməsinə göstərdiyi reaksiya və İsrail parlament üzvlərinin öz müraciətini dərhal geri götürməsi bir çox məsələləri dəqiq aydınlaşdırdı.

Rza Pəhləvi bu müraciəti İranın ərazi bütövlüyünə qarşı atılan addım olaraq qəbulolunmaz hərəkət kimi dəyərləndirib. Qərribə olan həm də burasıdır ki, o, bu müraciətin İranın bu günkü hakimiyyətinin maraqlarına uyğun olduğunu iddia edib.

Birincisi, bala Pəhləvi faşist babasının 1935-ci ildə qacar türk yurdunu İran adlandırmasının

Bala Pəhləvinin başı kimin "noxta"sındadır?

məqsəd və səbəbini çox yaxşı bilir. Yəni "İran" sözü nə ərazi adı, nə də millət adı deyil. "İran" termininin mövcudluğu Hind-Avropa dilləri qruplarından biri olan farsdilli dil qrupuna verilən addan başlanır. 1935-ci ildə Qacar yurdunun türk milli ərazisi olduğunu bütün dünyaya, o cümlədən türklərə unudurmaq, insanların zehində bu ərazinin "fars" milli ərazisi olması, haqqında saxta fikrin süni yolla formalaşdırılmasına yönələn mənhus bir tədbirdir. Belə ki, bu gün İran dedikdə, bu məsələlərin tarixini bilməyənlərdə fars milli torpaqlarında qurulub, mövcud olan fars dövləti kimi qavranılır. Bu günə şüar şəklində, lakin realıqları əks etdirməyən dekorativ beynəlxalq hüquq normaları beynəlxalq güc mərkəzlərinə bu şüarlardan sui-istifadə edərək, beynəlxalq müstəvidə bütün məsələləri cəngəllik qanunları əsasında zor tətbiqi vasitəsilə obyektiv və ədalətli şəkildə yox, məhz öz maraqları çərçivəsində həll edirlər. Tarixdə, bu günümüzə də buna istənilən sayda nümunələr, faktlar mövcuddur. Elə son 200 ildə Şimali Azərbaycan türk torpaqlarının rus imperiyası tərəfindən başqa millətlərə peşkəş edilməsi, bu ərazilərdə təkcə min illər boyunca mövcud olan türk milli maddi, mədəni abidələrinin deyil, eləcə də türk milli məniyyətinə son qoyulmasını, son 100 ildə Cənubi Azərbaycanda şovinist fars faşizminin türk milli məniyyətinə son qoyulması üçün

eməllərində şovinist rus faşizmindən daha mənhus eməllərə rəvac verməsini göstərmək olar.

İsrail knessetinin 32 üzvünün Cənubi Azərbaycan türklərinin özünün doğma ərazilərində şəxsi və milli hüquqlarının qorunmasına yönelik müraciətinə cavab olaraq, bunun "İran dövlətinin sərhədlərinin pozulması" olaraq beynəlxalq normalara zidd olduğunu deməsi, əslində Qacar Türk yurdunda qanunsuz olaraq qurulmuş şovinist fars hakimiyyətinin qorunması məqsədini güdüb, nə demokratiya, nə də anasının türk əsilli olmasından doğan hiss olmayıb, onun ata-babası kimi şovinist fars faşizminin tipik, qatı nümayəndəsi olduğunu ortaya qoyur.

Bala Pəhləvi, - "Bu gün mən Yerusəlimdəki dostlarımıza özümün və həmvətənlərimin narahatlığını bildirdim", - deyərək, həm də İsrail dövlətinin məsələyə aydınlıq gətirməsini, İran-İsrail xalqları arasındakı dostluğa kölgə salan bu hərəkət barədə açıqlama verməsini xahiş edib.

O, "özümün və həmvətənlərim" deməklə özünün "vacib, ölkə üçün məsuliyyət daşıyan bir şəxs" və bu gün İran adlanan ərazinin isə fars milli ərazisi, farsların vətəni təsəvvürünü yaratmaqla bərabər, özünü bütün ölkə əhalisini, ən azı bütün farsları təmsil edən persona olaraq təqdim edir. Hansı ki, bu ölkənin 86 milyon əhalisinin 60 milyonunu təşkil edən türklər, sayı 3-4 milyonla he-

sablanan kürdlər, bəluclar, ərəblər öz müstəqil dövlətlərin yaratmaqla şovinist fars faşizminin əsarətindən xilas olmaqla israrlıdırlar.

İkincisi, onun İsrail dövlətinin bu məsələyə aydınlıq gətirməsini istəməsi Qərbin, xüsusilə ABŞ-ın xüsusi xidmət orqanlarının onu hakimiyyət başına gətirəcəkləri barədə ona ciddi vədlər verildiyindən xəbər verir. Həm də onun bu məsələni "İran-İsrail xalqları arasındakı dostluğa kölgə salan hərəkət" adlandırması da, özünü artıq dövlət başçısı olaraq gördüyünü sübut edir.

Bala Pəhləvinin bu bəyanatından sonra İsrail parlamentinin üzvlərinin öz təklifini geri götürməsi də bir çox məsələlərə aydınlıq gətirmiş olur.

Belə ki, Tehranın molla rejiminin İsrail dövlətini yer üzündən siləcəyi ilə hədələməsi, Qərbin, o cümlədən ABŞ-ın karbohidrogenlərə tələbatının əsas təminatçısı, dünya ağılığı müstəvisində onun hərbi, iqtisadi, siyasi proseslərdə strateji "bostanı" olan ərəb ölkələrində böyük hərbi birləşmələr yaradıb bu bölgələrdə daim hərbi toqquşmalar, siyasi sabitsizlik yaradıb, nəinki ABŞ-ın, bütövlükdə Qərbin bu regionda maraqlarına, hətta mövcudluğuna belə ciddi təhlükə yaratmaqla bərabər, üstəlik nüvə silahı əldə etməsinin bir addımlığında olması, "ərəb məhəlləsində" ABŞ-ın forpostu olan İsrailin Azərbaycan və Türkiyə ilə isti münasibətlərin qurulmasında mühüm rol oynadı. Buna baxmayaraq heç kimi, heç bir dövlət, heç bir millət, bütövlükdə hətta özünün məxsus olduğu fars millətini belə rəsmən təmsil etməyib, sırası ABŞ vətəndaşı olan bala Pəhləvinin "xahişi" ilə İsrail parlamentinin 32 üzvünün imzaladığı obyektiv, ədalətli, fərdi və milli hüquqların beynəlxalq hüquq normalarının bütün müddəalarına uyğun olan müraciətinin operativ olaraq geri götürülməsi göstərir ki, Tehranın molla rejimini aradan götürərək, yerinə bala nökrəsi Pəhləvinin gətirməklə Qacar Türk yur-

dunu təkcə türklər üçün deyil, həm də bu coğrafiyada yaşayan 11 millətin nümayəndələri üçün Bala Pəhləvinin istibdadı altında xalqlar həbsxanasına çevirməklə, ABŞ bu ölkəni öh müstəmləkəsi altına almaq məqsədində ciddi və qərarlıdır.

Digər tərəfdən, bu günlərdə Tehran rejiminin müxtəlif dövlətlərin bayraqları altında neft və digər yüklər daşıyan ABŞ-a məxsus gəmiləri həbs etməsi ABŞ, İsrail və Tehranın molla rejiminin qarşিদurması deyil, prosesin dünya ağılığı iddiasında olan beynəlxalq güclərin arasında gedən mübarizənin üzvü bir hissəsi olduğunu sərgiləyir. Çünki Tehran rejimi tək və özbaşına ABŞ və İsrailə, əslində isə istər iqtisadi, istərsə də hərbi cəhətdən dünyanın ən böyük gücü olan NATO ilə özünü labüd məhvə aparan belə bir qarşিদurmaya getməyə cürət edə bilməzdi. Əgər biz dünya ağılığı iddiasında olan

dünya güclərinin bu strateji mübarizəsinin digər seqmentlərinin Suriya, Ukrayna və Qarabağdakı proseslər olduğunu nəzərə alsaq, dünya güclərinin hər birinin bütün mübarizə seqmentlərində proseslərin gedişini hansı istiqamətə yönəltməyə israrla cəhd edəcəyini düzgün proqnozlaşdıraraq Türk milli, o cümlədən, Azərbaycan maraqlarının etibarlı qorunması üçün vaxtında gücümüz çatan real tədbirlər hazırlayıb, reallaşdırma bilərik.

May ayının 14-də Türkiyədə keçirilən seçkilərdə də dünya gücləri arasında gedən mübarizə və onların Türk Milli Birliyinə, ümumiyyətlə türk millətinin müstəqilliyinə olan münasibətlərinin xarakteri özünü çox aydın biruzə verir. Belə ki, son iyirmi ildə Türkiyənin iqtisadi, texniki cəhətdən əhəmiyyətli dərəcədə güclənməsi, SSRİ-nin xarabalıqları üzərində şərti azad olan Türk dövlətlərinin dünya iqtisadiyyatında müəyyən dərəcədə əhəmiyyətli amilə çevrilməsi, Türkiyənin və digər Türk dövlətlərinin öz milli maraqlarına uyğun iqtisadi, hərbi siyasət yeritməsi cəhdləri artıq təkcə dünya ağılığı iddiasında olan gücləri deyil, bütün türk düşmənlərini hərəkətə gətirmişdir. Türkiyədəki seçkilərdə türk düşmənlərinin bu günə türk dünyasının lideri olan Ərdoğanı hakimiyyətdən uzaqlaşdırmaqla, eyni zamanda Türk dövlətlərinin lokomotivi olan Türkiyəni süni surətdə yaradıb idarə etdikləri "altılıq" vasitəsilə ələ keçirib, artıq bütün dünyada alovlanmağa başlayan Türk Milli Oyanışı prosesini qapamaqla bütün dünya türklərini parçalanmış halda, əsarətdə saxlamağı hədəfləyirlər. Bu gün İran adlandırılan Qacar Türk yurdunda Qərbin şovinist fars faşizminin qatı nümayəndəsi Bala Pəhləvinin hakimiyyətə gətirmək hədəfi də dünya güclərinin və erməni, fars kimi türk düşmənlərinin ümumi niyyətlərinin tərkib hissəsidir.

Şapur QASIMI

(Əvvəlki səhifə 6-da)

Yeri gəlmişkən, onu da qeyd etmək istəyirəm ki, ötən əsrin 70-ci illərində, mənəm Moskva şəhərinə ilk gəldiyim dövrlərdə, şahidlik edə bilərəm ki, orada "qafqazdanam", - deyəndə, əsasən "qruzin və yaxud armanyanın", - deyə başa düşürdülər, çağırırdılar. Çünki bu millətlərin nümayəndələri Moskva şəhərinə çoxdan ayaq açmış və özlərini tanıdılar bilmişdilər. Bu isə bizə ağır gəlirdi ki, niyə heç azərbaycanlı deyən yoxdur. Lakin zaman keçdikcə, ildən-ildən bu balansın bizim xeyrimizə dəyişdiyini gördük, "Azərbaycan, azərbaycanlı" sözləri tez-tez işlədilməyə başladı. Mən hesab edirəm ki, bu istiqamətdə də müsbət dəyişikliyin baş verməsi yenə də ulu öndərin adı ilə bağlı idi. Məhz onun şəxsinde Azərbaycanı, azərbaycanlıları daha çox tanımağa başladılar. Xüsusilə də Heydər Əliyevin artıq Moskvada işə çağırılması, Siyasi Büroya üzv seçilməsi bu prosesi daha da sürətləndirdi.

Heydər Əliyev Moskvada SSRİ Nazirlər Soveti sədrinin birinci müavini vəzifəsində işləyəndə mən artıq Azərbaycan Təhsil Nazirliyinin göndərişi ilə Moskva Dövlət Geodeziya və Kartoqrafiya Universitetində əyani məqsədli aspiranturada oxuyurdum. Aşağıda istirahət saatlarında yataqxananın "Qırmızı Güşə"sində (rusca Krasnyy uqolok-yataqxananın televizor olan ümumi otağında) digər sovet respublikaları və xarici ölkələrdən olan aspirant və tələbələrle birgə televizorda verilişlərə, o cümlədən xəbərlər proqramına baxardım. Elə olurdu ki, ulu öndərin müxtəlif xarici ölkə nümayəndələri və yaxud da bir başqa məsələlərlə əlaqədar SSRİ Nazirlər Sovetində görüşlər keçirməsi haqqında məlumatlar verilir. Bu anlarda dinləyicilər diqqətini mənə yönəldib soruşurdular: **Məqsəd, Heydər Əliyev də azərbaycanlıdır?** Mənim müsbət cavabımdan sonra, qibtə edirdilər ki, mənəm millətimin belə böyük oğlu var və o, SSRİ kimi nəhəng bir dövlətin Siyasi Bürosunda təmsil olunmaqla yanaşı, yüksək bir vəzifədə çalışır. Mən bu münasibətdən qururlanırdım və **fəxr edirdim ki, mənəm Heydər Əliyevim var və mən də həmin böyük xalqın nümayəndəsiyəm**. Səmiimi deyirəm, o anlarda mən özümü çox xoşbəxt hesab edirdim. Əlbəttə, bu gün də ulu öndər Heydər Əliyevə minnətdaram ki, mənə elə xoş, unudulmaz anları yaşadı.

1989-cu ildə Moskvada namizədlik dissertasiyama müdafiə edib texnika elmlər namizədi elmi dərəcəsinə layiq görüldüm və Azərbaycan neft və kimya institutunda (AzNEFTKİMYA), 1992-ci ildən isə Bakı Dövlət Universitetində (BDU) baş müəllim, dosent, professor, Geodeziya və Kartoqrafiya kafedrasının müdiri, hazırda isə həm də Coğrafiya fakültəsinin dekanı vəzifəsini icra edirəm.

Ulu öndərin nurlu siması ilə növbəti görüşüm 1998-ci il avqust ayının 31-də baş tutdu. İndiki Heydər Əliyev Sarayında ulu öndərin istəyi ilə 1969-1988-ci il-

"Qibta edirdilər ki, mənəm millətimin belə böyük oğlu var"

"Fəxr edirdim ki, mənəm Heydər Əliyevim var və mən də həmin böyük xalqın nümayəndəsiyəm"

lərdə respublikadan kənar şəhərlərin universitet və institutlarında təhsil almış tələbə-gənclərlə görüş keçirilirdi və mən də o görüşün iştirakçısı idim. Giriş qapısı tərəfdən qabaqda ikinci sırada əyləşmişdim. Ulu öndər Saraya daxil olanda mənəm lap yaxınlığımdan keçdi, biz hamımız ayağa qalxıb onu sürəkli alqışlarla salamladıq. Həmin görüşdə çıxışa yazılmasam da, aspirantura və doktorantura təhsilimizi davam etdirmək üçün təhsil almış olduğumuz universitetlərdə müvafiq şəraitin yaradılması xahişimizin ulu öndərə çatdırılmasını çıxışa yazılmış həmkarlarımızdan xahiş etmişdik.

Görüş başladı və ulu öndər əvvəlcə bizləri dinləmək istədiyini bildirdi. Bir sıra çıxışlardan sonra söz Heydər Əliyevə verildi. Həmişə olduğu kimi, ulu öndər yüksək nəqlik məharəti ilə öz çıxışına başladı, salon sükuta qərq oldu. O, öz çıxışında, **"necə bizi öz balası kimi sevdini, bizlər üçün danışdığını və ona görə də bu görüşün keçirilməsini istədiyini"**, - bildirdi. Söylədi ki: "bizim hamımızı, əyani olmasa da, qiyabi tanıyır. Respublikadan kənar universitet və institutlara təhsil almağa göndərilən tələbələrə siyahılarını özündə əks etdirən kitabçaları o, öz arxivində saxlayır və zaman-zaman onu vərəqlədikcə, bizləri bir daha yadına salır". Ulu öndər dedi ki: **"Siz Azərbaycan dövlətinin, xalqının ən qiymətli kapitalıdır. Sizləri Azərbaycanın dövlət və hökumət idarəetmə strukturlarına, institutlarına işə, qulluğa dəvət edirəm. Sizin potensialı-**

nızdan tam və səmərəli istifadə olunmalıdır". Təhsil Nazirliyinə daha yüksək hazırlıq keçmiş mütəxəssislərin siyahısını tərtib edib, Azərbaycan Respublikasının Prezident Aparatına, Nazirlər Kabinetinə təqdim etməyi tapşırırdı.

Heydər Əliyevin çıxışından yuxarıda gətirdiyim sitatdan da aydın görünür ki, o, respublikadan kənar universitet və institutlarda təhsil almış mütəxəssislərə - "inoqorodnik"-lərə necə yüksək qiymət verirdi.

Həmin görüşdə, həmçinin, ulu öndər Sovetlər Birliyi süquta uğradıqdan sonra sovet respublikalarının təhsil nazirlikləri arasında əlaqələrin zəifləməsi və bu səbəbdən elmi əməkdaşlıq sahəsində meydana çıxmış çətinliklərin aradan qaldırılması üçün tədbirlərin görülməsinə dair Təhsil Nazirliyinə müvafiq tapşırıqlar verdi. Məhz bu çalışmalar nəticəsində mənəm 2002-ci ildə yenidən Moskva Dövlət Geodeziya və Kartoqrafiya universitetinə əyani məqsədli doktoranturaya göndərilməyim mümkün oldu və mən əməkdarlıqla çalışaraq üç il ərzində öz elmlər doktoru dissertasiya işimi tamamlayıb, uğurla müdafiə edərək geodeziya-kartoqrafiya sahəsində müvafiq elmi dərəcəyə layiq görülmüş ilk azərbaycanlı oldum.

Ulu öndərin dünyasını dəyişməsi xəbərini mən Moskvada doktoranturada təhsil alarkən eşitdim. Əlbəttə ki, bu xəbər məni olduqca kədərləndirdi. Səhəri gün tezdən Azərbaycan Respublikasının Rusiyadakı səfirliyinə gedib ulu öndərin əziz xatirəsini

bir dəqiqəlik sükutla yad edib, onun portreti önünə gül dəstəsi qoydum və xatirə kitabında başqa fikirlərlə yanaşı aşağıdakıları yazdım: **"Böyük şəxsiyyət Heydər Əliyevin öz xalqı qarşısında çoxsaylı, əvəzsiz xidmətlərinin ən əlamətdarlarından biri də onun Sovetlər Birliyində birinci olaraq Rusiya, Ukrayna, Belarus və başqa respublikaların nüfuzlu universitet və institutlarına nadir ixtisaslar üzrə azərbaycanlı gənclərin təhsil almağa göndərilməsidir..."**.

Mən deyirdim ki, ulu öndər öncədən qabiliyyətinə malik nadir, xalqını hədsiz sevmə və onun gələcəyini daima düşünən bir fenomen insan idi. O, elə bil, əvvəlcədən görür, hiss edirdi ki, çox keçməz Azərbaycan müstəqil, öz taleyinin sahibi olan bir ölkə olacaqdır. Ona görə də hərbi ixtisaslar sahəsində, respublikamızda hazırlığı aparılmayan ixtisaslar üzrə keçmiş sovet respublikalarında yerləşən nüfuzlu universitetlərdə mütəxəssis işinə xüsusi diqqət yetirirdi. Xüsusi halda, onu qeyd etmək istəyirəm ki, SSRİ dövründə bizim respublikamızda ərazimizin geodezik-kartoqrafik baxımdan təminatı digər respublikalardan çağırılan, əsasən də slavyan mənşəli mütəxəssislər tərəfindən həyata keçirilirdi və o cümlədən, xəritələrin tərtibatı zamanı coğrafi obyektlərin adlarının (toponimlərin) yazılışında böyük qusurlar baş verirdi: onların qulaqları adları necə eşidirdisə, xəritələrdə elə də yazırdılar. Bu göstərdiyim o dövrlərdə geode-

ziya-kartoqrafiya sahəsində baş vermiş çoxsaylı qusurlara bir misaldır. Ona görə də ulu öndər geodeziya-kartoqrafiya sahəsinə diqqət göstərmiş, hər il müsabiqədən kənar qaydada Moskva Dövlət Geodeziya və Kartoqrafiya Universitetinə 4-5 nəfər azərbaycanlı gəncin oxumağa göndərilməsinə nail olmuşdu. Həmin gənclərdən biri də mən idim. Bu gün müstəqil Azərbaycanın geodeziya-kartoqrafiya elmi və istehsalatı ulu öndərin yetişdirdiyi həmin mütəxəssislərin əlindədir, müstəqil dövlətimizin sərhədlərinin delimitasiya və demarkasiyasını, ölkə ərazisinin müasir geodeziya-kartoqrafiya təminatını həyata keçirirlər.

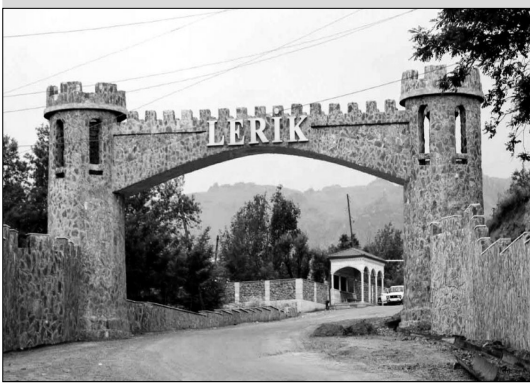
Heydər Əliyev dünyasını dəyişdikdən sonra nə yaxşı ki, onun böyük zəhmətlər hesabına formalaşdırdığı siyasi-iqtisadi kurs, o cümlədən təhsillə bağlı siyasəti dəyişilməz qaldı və bu gün ölkə prezidenti cənab İlham Əliyev, eləcə də ölkəmizin Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev fondunun prezidenti, İSESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyeva tərəfindən uğurla davam etdirilir. Bu gün ölkə prezidenti İlham Əliyev tərəfindən irəli sürülmüş "Neft potensialını intellekt kapitalına çevirək" devizi altında təhsildə geniş islahatlar aparılır, Heydər Əliyev fondu tərəfindən yeni məktəb binaları tikilir, köhnələri təmir edilir.

Məlum olduğu kimi, sovetlər dövründə respublikamız üçün nadir ixtisaslar üzrə mütəxəssis hazırlığı işini SSRİ dövlətinin hüddurları daxilində yerləşən nüfuzlu universitet və institutlarda aparmaq mümkün idi və bu zəruri iş ulu öndər Heydər Əliyev həyata keçirdi. Bu gün ölkəmiz müstəqillik əldə etdiyindən imkanlar genişlənmiş və Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə xarici ölkələrin nüfuzlu universitetlərində azərbaycanlı gənclərin təhsil alması üçün xüsusi Dövlət Proqramları qəbul edilmiş və uğurla həyata keçirilir. Həmin proqramlar çərçivəsində oğlum Kanadanın Toronto universitetinin, qızım isə İngiltərənin Nottingam universitetinin məzunları olmuşlar. Bu müqabilədə də mən Dövlət və Hökumətimizə, Prezidentimiz İlham Əliyevə, birinci vice-prezidentimiz Mehriban xanım Əliyevaya azərbaycanlı gənclərin xaricdə təhsil almaları üçün yaradılmış imkan və şəraitlərə görə öz dərin minnətdarlığımı bildirirəm.

Ulu öndər Heydər Əliyevlə bağlı əziz anları, xatirələri yada salaraq, onun nurlu simasını, düşüncəsini heç vaxt unutmayacağımı söyləməklə, onun ideyalarının uğurla həyata keçirildiyinin şahidi olduğumu bildirməklə, Allahdan ona rəhmət diləyirəm.

Lerikdə məmurların təbiətə qəsdı...

Dağ rayonu olan Lerikdə indi yüksək vəzifəyə yalnız dövlət, xalqı qarət etmək üçün gəlirlər. Odur ki, idarələrdə olan saxtakarlıq, əyriilik, sərvət toplamağa hərislik rayonu inkişafdan salıb. İnsanların həyatı acınacaqlı olsa da, onların taleyi heç kimi düşündürmür. Rayon rəhbərləri açıq-aydın dövlət başçısının əksinə hərəkət edirlər. Belə ki, onlar vətəndaşların başından vurub, son tikəsini də əlindən alırlar.

Lerikdə məmur özbaşınalığı buranın təbiətini də ağlar günə qoyub. İndi rayonun dağ kəndlərində olan yamaclar, dərə kənarları, su hövzələri, mal-qaranın otlaq sahələri, meşələr vəzifə başında oturanlar tərəfindən ayrı-ayrı adamlara paylanıb. Demək olar ki, indi qanunsuz şəkildə burada çəpərə salınmamış yer yoxdur. Ən dəhşətli hal odur ki, öz bol, şəffaf suyu ilə bir kəndə həyat bəxş edən bulaqlar belə çəpərlənib. Eyni zamanda, təbiətin qonunda neçə-neçə cavan ağacı qırılıb, yerində "istirahət mərkəzi", "pivexana" açmaq adı hal almışdır.

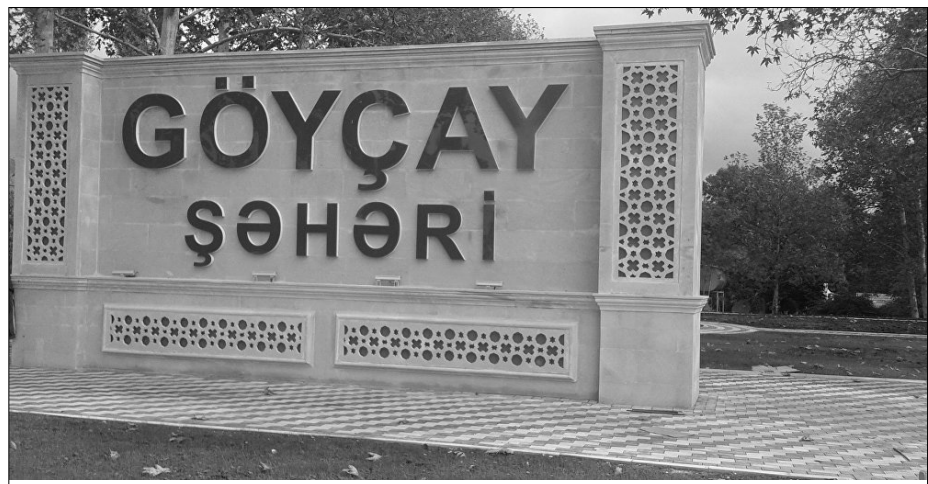
Təbiətə qazanc məqsədilə baxanların hərisliyi son həddə çatmışdır. Haram var-dövlət onların gözlərini elə bağlayıb ki, gələcəyini bel görmürlər. Axı, təbiət ona vurulan yaraların intiqamını bağışlamır. Təsir əks təsire bərabər olduğu kimi, naqislik edən son olaraq əməllərinin öz başında çatlayacağı da şübhəsizdi...

Rayonda Qılıqılov, Hovil kəndləri vaxtilə öz könül açan mənzərələri ilə adamı heyran edirdi. Artıq dediyim bu ərazilərdə ayaq qoymağa belə yer qalmayıb. Burada adam var ki, 20 hektardan çox ərazini çəpərə salıb. Məmurların dəstəyi hesabına zəbt etdikləri meşələri, yamacları istedikləri kimi talayırlar. Cavan ağacları kəsib, yanacaq, odun kimi qonşu kəndlərə qızıl qiymətinə satırlar.

Çoxu "sahib" çıxdığı bulağın gözüne daş basmaqla, onlarla insanı susuz qoyur. Mal-qaranın hektarlarla otlaq sahələri çəpərə salındığı üçün həyası, abrı olan özünə bir inək saxlaya bilmir. Rayonda pulu, məmur tanıdığı olmayan üçün yaşamaq cəhənnəm əzabına bərabərdir. İndi Lerikin elə dağ kəndi var ki, məktəb direktoru təhsili "buraxıb", ikitərəfli qazanmaq məqsədilə əlində balta hektarlarla çəpərlədiyi meşəni kəsib satmaqla məşğuldur. Hətta meşələri tutanlar narkotik bitkilər də yetişdirir. Özü də bütün olanları səlahiyyət sahibləri, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin əməkdaşları yaxşı bilirlər. Amma nə faydası. İmkansız evini isitməkdən ötrü bir ulaq oduna görə cərimələnir, qaldı ki, yüzlərlə cavan ağacın ömrünə son qoyana "gözün üstə qashın var" deyilmir. Çünki rayonun olanını çapıb-talayanın belə hələlik möhkəmdir. Vətəninə bağlı, dövlət rəhbərinə sadıq olan əlsiz-İmkansız adamlara isə öz-özünə soruşmaq qalır: bu ədalətsizliyin axırı olacaqmı?

Zəfər ORUCOĞLU,
Azərbaycan Jurnalistlər
Birliyinin üzvü

Göyçay rayonu, 1-ci Ərəbcə-birli kənd sakini Hüseynov Ceyhun Akif oğlu tərəfindən "Hürriyyət" qəzetinin redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Şikayətinin qəzetimiz vasitəsilə Prezident İlham Əliyevə, Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevaya, Baş nazir Əli Əsədova, Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarovaya, Baş prokuror Kamran Əliyevə, Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin rəisi Əli Nəgəyevə, Ombudsman Səbinə Əliyevaya, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi naziri Sahil Babayevə və İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyinin sədri Zaur Əliyevə ün-

Göyçay sakini pensiyasının qanunsuz olaraq dayandırıldığını iddia edir

vanladığı müraciəti olduğu kimi təqdim edirik:

"Cənab Prezident!

Yazaraq Sizə bildirmək istəyirəm ki, mən 1969-cu il təvəllüdlü Hüseynov Ceyhun Akif oğlu, 1988-ci ildə hərbi xidmət dövründə şiddətli ağrılar verən mədə yarası səbəbilə əməliyyat olunmuşam. Həmin tarixdən 2007-ci ilə qədər həyatda qalmaq üçün davamlı ambulator müalicələr almışam.

2007-ci ildə Göyçay rayon Mərkəzi Xəstəxanasında qeydiyyatda düşmüşəm və 2009-cu ildə xəstəliyim 2-ci dərəcəli əlilliklə öz təsdiqini tapmışdır. Bir müddət sonra, yəni 2010-cu ildə mədəmdə olan yaranın dəşilməsi səbəbilə Mingəçevir şəhər Mərkəzi Xəstəxanasında əməliyyat olundum. O zamandan etibarən xüsusi pəhrizlər və ambulator müalicələrlə yaşayıram. Bəzən xəstəliyimin şiddətli ağrıları səbəbilə günlərlə yatağa məhkum oluram. Hətta yaxın insanların köməkliliylə öz ehtiyaclarımı qarşılayıram.

Aldığım pensiya ilə demək olar ki, yalnız müalicələrimi etdirirdim. Xəstə halda və eyni zamanda maddi sıxıntılarla keçirdiyim illər ərzində dövlətimin mənə verdiyi pensiya üçün Sizə minnətdaram. Lakin 2021-ci ilin fevral ayından etibarən nəmlum səbəblərlə aldığım pensiya dayandırıldı. 22.03.2021-ci il tarixdə TSEK-ə göndərilən müayinəyə imtina cavabı gəldi. İmtina səbəbi odur ki, guya dövlət səhiyyə müəssisəsi tərəfindən rəsmiləşdirilmiş

Ceyhun Hüseynov probleminin həlli ilə bağlı ölkə rəhbərliyinə müraciət edib

göndəriş natamam doldurulmuşdur. Həkimin rəyi: "2007-dən xəstə olmasına baxmayaraq 1 gün də olsun stasionar müalicəsi yoxdur, müayinələr qənaətbəxş deyil". Halbuki Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyi Akademik M.Ə.Mirqasımov adına Respublika Klinik Xəstəxanasında aparılmış müayinədə, diaqnoz "REFLÜKS EZOFAGİT(GRADE A), KARDİYANIN ÇATMAMAZLIĞI, KATARAL EROZİV QASTRİT, EROZİV BULBIT.-DUODENAL ÇAPIĞ DEFORMASIYA, DUODENAL XORA. QANAXMA-FORREST 3" göstərilmişdir.

Bundan əlavə, imtinadan sonra Göyçay rayon Mərkəzi Xəstəxanasında da stasionar müalicə almışam. Sonuncu dəfə isə bir daha Göyçay rayon Mərkəzi Xəstəxanasından Respublika Klinik Xəstəxanasına göndəriş verdilər. Lakin orada Covid 19-la əlaqədar olaraq stasionar müalicə almağım mümkünsüz olduğu üçün, bir çox müayinələrdən keçdim və mənim Göyçay rayon Mərkəzi Xəstəxanasında stasionar müalicə almağımı tövsiyə etdilər. Mən də rayon Mərkəzi Xəstəxanasında stasionar müalicə olundum. Buna baxmayaraq, xəstəliyimdə sağalma müşahidə olunmur.

Göyçay rayon Mərkəzi Xəstəxanası-

nın Həkim komissiyası 10.08.2021-ci il tarixdə TSEK-ə yenidən "Forma-88" göndərdi. Lakin 14.08.2021-ci il tarixdə bir daha əsassız imtina cavabı gəldi. İmtina səbəbi: "Dövlət səhiyyə müəssisəsi tərəfindən rəsmiləşdirilmiş göndəriş natamam doldurulmuşdur. Həkimin rəyi: Xəstəliyin ekspertiza üçün əhəmiyyətli olan göstəriciləri qeyd olunmayıb. İxtisaslaşmış əlavə müayinə məsləhət görülür".

Cənab Prezident!

Sizdən çox xahiş edirəm, yuxarıda qeyd etdiyim faktların ətraflı araşdırılıb, haqqım olan 2-ci dərəcəli əlilliyin yenidən bərpə olunması üçün tapşırıq verəsiniz! Çox xahiş edirəm, TSEK tərəfindən Həkim Komissiyası təşkil edilib, yaşadığım ünvanda obyektiv müayinə aparılmasını təmin edəsiniz!

Həqiqətən də maddi sıxıntılar elə bir həddə çatıb ki, pensiyam kəsildəndən bəri müalicə oluna bilmirəm. Məndən və həyat yoldaşımdan ibarət ailəmiz var. O da uzun illərdir ki, onkoloji xəstədir. Ümid edirəm ki, dediklərim tərəfinizdən tezliklə obyektiv araşdırılacaq və əlimdən alınmış hüquqlarım bərpə olunacaqdır! Sizə öncədən təşəkkürümüzü bildiririk".

Jalə FAMILQIZI

"Rəsul Quliyev Vüqar Kərimova arxalanıb, meşəni yox edir"

Ağsu sakinindən Şamaxı Meşə Təsərrüfatı Mərkəzinin direktoru haqda şikayət

Ağsu rayonu, Kalva kənd sakini Kazimov Oraz Cami oğlu tərəfindən "Hürriyyət" qəzetinin redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Şikayətçi Şamaxı Meşə Təsərrüfatı Mərkəzinin direktoru Rəsul Quliyevin yaşlılığa "qəniməti kəsilməsindən" şikayətcidir:

"Mən, Kazimov Oraz Cami oğlu, yazaraq sizə bildirirəm ki, şikayətim Şamaxı Meşə Təsərrüfatı Mərkəzinin direktoru, ixtisasca hərbiçi olan, meşədən heç bir anlayışı olmayan Rəsul Quliyev barəsindədir. Rəsul Quliyev bir ilə yaxındır ki, bu vəzifəni icra edir. Vəzifəyə təyin olunduğu gün-

dən etibarən, meşələri qırıdırıb, talan edir. Qanuna zidd olsa da, meşənin qəniməti kəsilib. Dəfələrlə görmüşəm ki, sahələri satır. Mərhum Prezidentimiz Heydər Əliyev öz çıxışlarında dəfələrlə qeyd edib ki, "ağac kəsən şəxslər hesab etsinlər ki, onlar mənim qolumu kəsirlər". Çox təəssüf ki, Rəsul müəllim bu sözləri qəbul etmir və öz bildiyini edir.

Məsələ ilə bağlı Ekologiya və Təbii Sərvətlər nazirinin müavini Vüqar Kərimova da məlumat verilib. O, bütün bunları bilə-bilə heç bir iş aparmır, təbiətin məhv edilməsinə göz yumur.

Rəsul Quliyev məhz Vüqar Kərimova arxayın olub, meşə-

ni yox edir. Vüqar Kərimov şəxsən mənim özümə də hədə-qorxu gələrək bildirdi ki, get sakit otur, ya da əlindən gələni et, onsuz da heç nəyə nail ola bilməyəcəksən.

Rəsul Quliyev deyir ki, mənim arxam bərkdir, bütün burada olanları Vüqar Kərimov bilir, ona görə də başınızı ağrıtmayın. Şəkillər vasitəsilə meşənin məhv olmasını sizlərə göstərirəm. Buyurun, nəzər salın. Belə haqsızlıq olar, təbii sərvətimiz yerlə yeksan edilir. Məmur özbaşınalığı davam edir".

Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Yazıda adları qeyd olunan şəxslərin mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

Azərbaycan Respublikasının
Medianın İnkişafı Agentliyi

**Azərbaycanın dövlətçilik
tarixinin, milli adət-ənənələrinin,
elm və mədəniyyətinin təbliği**

Naxçıvanda Nəriman Nərimanovun heykəlinin götürülməsi ilə yaşanan qalmaqaldan sonra bu məsələ ölkənin sosial şəbəkələrində müzakirə mövzusu oldu. Uzun müddət keçməsinə baxmayaraq, hələ də Nərimanovun Azərbaycan xalqı qarşısındakı xidmətlərinə müxtəlif prizmalardan münasibət bildirilməkdədir. Mövzuya birdəfəlik və ətraflı aydınlıq gətirmək üçün tarix üzrə araşdırmaçı Xaqani İsmayillə söhbət etdik.

(Əvvəli ötən saylarımızda)

- **Naxçıvanda N.Nərimanovun heykəlinin qalıb-qalmaması məsələsinin pərdəarxası səbəbləri varmı?**

- Kimsənin bu haqda məsələlərin dərininə getmədiyi təəssüf doğurduğu üçün əldə olan bilgilərə dayanaraq, biz bu haqda açıqlama verək. Naxçıvanda Nərimanovun heykəli öncə təmir bəhanəsi ilə götürülmüş, ancaq yerinə ağac ekilmişdi - belə deyirlər. Bu olay ölkəyə yayılanda araşdırmaçı-jurnalist Heydər Oğuz bildirmişdi ki, heykəlin götürülmə faktını mətbuata o yazıb. Ancaq bir ildən də öncə Heydər Oğuz mənimlə bir həmkar, bir dostanə münasibətdə olan yaradıcı şəxs kimi, bildirdi ki, Nərimanovun vaxtilə Naxçıvanı vermək istəməsi, Türklərə qarşı sayğısız davranması, daha çox Rusiyanın tərəfini tutması, ancaq Behbud ağa Şaxtaxtinskiyin və türklərin səyi sayəsində Naxçıvanın bizdə qalması və s. barədə faktlar var və bunlar Şaxtaxtinskiyin rəsmi məktublarında, teleqramlarında, hətta türk qaynaqlarında da öz əksini tapıb; bu haqda bezi alimlərin, hətta o sıradan akademik İsmayıl Hacıyevin də məqalələri var və bu Naxçıvanda yayınlanmış bir elmi topluda yer alır. O, həmçinin dedi ki, özünü də bu materiallarla tanışdır - oxuyub, toplusunu PDF formasının linki də var onda - mənə də göndərə bilər...

Mən N.Nərimanovun 150 illiyi ərəfəsində İsmayıl Hacıyevin rəsmi elmi açıqlamasına rast gəlmişdim, oradakı yanaşması normal idi. Ona görə də Heydər Oğuz dedim ki, bu məsələlərdə bir sıra dolaşq anlar var, belə ki, ilkin mənbədəki qərar forması saxtalaşdırılıb. Bəyanat da Nərimanovun deyil, AKP Bürosunun və Təşkilat Komitəsinin birgə 30 noyabr 1920-ci il tarixli iclasının səsvermə yekunudur, həm də Nərimanov səsləndirərkən də Naxçıvan qonusunu heç dilə gətirməyib, bu haqda 1 dekabr 1920-ci il tarixli "Kommunist" qəzetindəki materialın üzü də var mənə və s. Başqa sözlə: AKP Bürosunun və Təşkilat Komitəsinin birgə 30 noyabr 1920-ci il tarixli iclasının protokolunun məzmunu qəsdən təhrif olunub və bu yanlış forma əsas kimi rəsmiləşdirilib. Yaxşı olardı ki, həmin elmi toplusun adı və ya oradakı faktlardan bir neçəsi o topluya istinadən mənə tədim ediləydi, mən də problemi ilkin qaynaqlardan şərh etməyə çalışım. Çünki problem irəli sürən şəxs qaynağı da göstərsə, dolaşıqlar daha tez çözülər. Ancaq sonralar Heydər Oğuz bu qaynağı, ya da konkret hansısa sənədi və onun məzmunu haqda bilginə mənə göndərmədi. Ancaq Behbud ağa Şaxtaxtinski və akademik İsmayıl Hacıyevin dövlət statusu və akademik statusla yayınlanmış çıxışlarında Nərimanova normal münasibət gördüm. Anladım ki, yenə də doğru hökmü ilkin qaynaqlar verə bilər, bir şərtlə ki, kontekstlə izahı çəlişki yaratmamış olsun...

Gələcəksəl qaydada öz araşdırmalarım göstərdi ki, Behbud ağa Şaxtaxtinski milli bolşeviklərin xəttində - Nərimanovun komandasında yer alıb, ancaq dövlət vəzifəsində olduğu vaxt hansısa səhvi ucbatından onun haqqında korrupsiya faktı üzə çıxıb. Məsələ Nərimanova çatıb, o, hərtərəfli araşdıraraq, faktın təsdiq olduğunu bildirib. Nərimanovun prinsipial mövqeyindən inciyən Behbud ağa Şaxtaxtinski özünü xilas etmək üçün S.Orconikidzenin komandasına qoşulub. Nərimanovun Stalinə yazdığı "Ucqarlarda in-

qilabımızın tarixinə dair" adlı 1923-ci il tarixli məktubda erməni-velikorus qruplaşmasının ifşası, müstəqillik və ərazi bütövlüyümüz uğrunda mübarizə, Mərkəzin bu qonuda haqsızlığı, ərazi və kadr-idarəetmə məsələlərində Kremlin ermənipərəst, bolşevik sistemini çürüdən mövqeyi... və partiyadaşlarının bezi xətaləri haqda məqamlar da yer alır. 1917-ci ildən "Hümmət" in üzvü, 1920-ci ilin aprelindən AzSSR Ədliyyə Naziri, sonra AzSSR-in Rusiya Federasiyasında Fövqəladə təmsilçisi, Naxçıvan MSSR Xalq Komissarları Sovetinin sədri və b. mühüm görevlərdə çalışmış Behbud ağa Şaxtaxtinskiyin AXC dönəmində Naxçıvan uğrunda mübarizəsi sənədlərdə bir o qədər öz əksini tap-

qaldırmağın birçə yolu isə, AR Siyasi Sənədlər və İctimai Hərəkətlər Arxivində saxlanan AKP Bürosunun və Təşkilat Komitəsinin 30 noyabr 1920-ci il tarixli birgə iclasının protokolu ilə tanış olmaqdır ki, bu sənədin bezi məqamları ilə bağlı artıq açıqlama verdim. İndi bu haqda başqa detallara, həmçinin Qarabağ və Naxçıvan məsələləri ilə bağlı Nərimanovun fəaliyyətini əks etdirən digər sənədlərə diqqət edək.

AKP Bürosunun və Təşkilat Komitəsinin birgə 30 noyabr 1920-ci il tarixli iclasının protokolundan bezi anlar:

İştirak edənlər: Nərimanov, Kaminski, Stasova, Orconikidze, Qasımov, Qarayev, Sarkis, Yeqorov,

Bu, arxiv sənədindən edilmiş çıxarışdan göründüyü kimi, 30 noyabr iclasında Naxçıvanın adı çəkilmir, Dağlıq Qarabağla bağlı isə referendum haqqı tanınır.

İştirakçıların kimliyindən asılı olmayaraq, burada aydın olan məsələlərdən biri bu idi: Nərimanov burada Qasımovla birgə milli kommunistlər kimi, özündən asılı olmayaq 2/8 nisbətində azlıqda idi. Ermənistanla "salam" göndərməkdən tutmuş neft və Ermənistanla iqtisadi-hərbi münasibətlər səsvermə ilə müəyyən edilirdi. O səsvermədə yabançıların üstün iştirakı isə işğalçı tərəflə bağlı amil idi.

Yeri gəlmişkən, bu mövqə 1920-ci il dekabrın 1-də Bakı Sovetinin Ermənistanla Sovet haki-

Nərimanov Naxçıvanı ermənilərə vermək istəyib?

Xaqani İsmayill: "“Nərimanov bəyanatı” kimi təqdim olunan sənədə “Naxçıvan” sözü sonradan Orconikidze tərəfindən əlavə edilib”

masa da (məsələn, Türk Ordusu bölgəyə gələndə Naxçıvan Milli Şurasının katibi Mirzə Bağır Əliyevin "Qanlı günlərimiz" adlı gündəliyində onun adı çəkilmir, ancaq Şaxtaxtinski kəndinin və Kəngərlişkilərdən Tağı bəyin və təbii ki, Milli Şura başçılarından - Hərbi qərargah rəisi Rəhim xan, Milli Komitə sədri Əmirovun və b.-nin bu mübarizədə adları çəkilir, yeri gəlmişkən ünlü şairimiz Hüseyn Cavid də həmin şüaranın üzvü idi) Nərimanov dönəmində Sovetləşmənin başlanğıcından Qars Müqaviləsinədək olan zaman aralığında Nərimanovla iş birliyi şəklində fəal şəkildə özünü göstərir.

- **Sizcə, Naxçıvan ziyalı elitasının bir qisminə N.Nərimanovla bağlı narazılıq hansı istiqamətdə ola bilər?**

- Birincisi, SSRİ-yə "Nərimanov bəyanatı" kimi, üzr istəyirəm, sırınmış bəzən də "Zəngəzur bəyanatı" kimi də təqdim olunan çıxışın mətninin saxtalaşdırılaraq, o mətnə "Naxçıvan" sözünün də Orconikidze tərəfindən əlavə edilməsi;

İkincisi, Behbud ağa Şaxtaxtinskiyin mənə məlum olmayan, ancaq gələcəkdə araşdırıb əldə edəcəyim bezi açıqlamaları.

İkinci məsələ ilə bağlı onu deyə bilər ki, Nərimanov qüsurunu aşkar etdikdən sonra Behbud ağa onun komandasından ayrılıb, Serqo Orconikidzenin tərəfinə keçərək qərəzli addımlar atmağa başladığundan, onun yanaşması ilə bağlı məsələ şəxsi müstəviyə keçir ki, millətçilik və dövlətçilik idealları baxımından qəbul ediləməzdir. Etibarlı bir mənbədən aldığım məlumata görə, Naxçıvan ziyalı elitasının da təmsil olunduğu AMEA və dövlət rəhbərliyi bu qərəzi anlamış durumdadırlar: hərtərəfli araşdırmalar sonucunda Nərimanovun millətsevərliyi, saflığı sübuta yetirilmiş və dövlətimiz tərəfindən onun 150 illiyi ilə bağlı çox zəngin tədbirlər təyin olunmuşdu. Ancaq az sonra pandemiya ilə bağlı yaranan şəraitdə bunların bir qismi həyata keçirilsə də, bir qismini gerçəkləşdirmək mümkün olmadı.

Birinci və əsas şübhəni aradan

Hüseynov, Serebrovski yoldaşlar.

Soydaşlarımız sırasından Əliheydər Qarayevi (keçmiş eser, sonradan bolşevik olub), Mirzə Davud Hüseynov (keçmiş müsavətçi, 1920-ci ilin fevralında AKP-nin I katibi olub!). Bu siyahıda adı keçən, ictimaiyyətin tanımadığı Qasımov milli yönümlü və qərəzdən uzaq kommunist kimi tanınır və Nərimanovun ardıcıllarındandır. Yerdə qalanların mövqeyinə etibar yoxdur. Ancaq protokolda kimin necə səs verməsi göstərilir, sadəcə səs çoxluğu ilə aşağıdakı qərarlar alındığı bildirilir:

Dinləndi: Ermənistanla Sovet hakimiyyətinin elan edilməsi haqqında Erməni İnqilab Komitəsinin teleqramı.

Qərara alındı:

a) Daşnak səfirliyinin aparatı Ermənistan Mərkəzi Komitəsi və Erməni İnqilab Komitəsi vasitəsilə sovet nümayəndəliyinə verilir. Konkret olaraq, bu göstərişi yerinə yetirmək yoldaş Hüseynova tapşırırlar.

b) Şura və İnqilab Komitəsi adından Ermənistan hökumətinə bəyannamə ilə müraciət edin.

c) Salam göndərsin. Qeyd olunsun ki, Sovet Azərbaycanı ilə Sovet Ermənistanı arasında heç bir sərhəd yoxdur.

q) Zəngəzurun Ermənistanla keçir

d) Qarabağın dağlıq hissəsinin öz müqəddəratını təyin edə biləcəyi haqqı verilir.

f) Sovet Azərbaycanı Sovet Ermənistanı ilə ayrılmaz hərbi və iqtisadi ittifaqa girir (xüsusən də nefti qeyd edin).

g) Hərbi-Dəniz Xalq Komissarlığı Ermənistanla qarşı hərbi əməliyyatları cəbhə boyu dayandırmaq barədə əmr vermək.

i) Şüaranın Plenumunda Ermənistanla Sovet çevrilişinin olmasını bildirmək və bəyanatı səsləndirmək yoldaş Nərimanova həvalə olunur.

**Mərkəzi Komitənin
katibi Q. Kaminski"**

miyyətinin qurulmasına dair təntənəli iclasında Nəriman Nərimanovun elan etdiyi bəyannamədə də öz əksini tapmışdır. Ancaq əsas saxtakarlıq bu çıxışdan sonra başlamışdır. Daha doğrusu, işğalçı gücün aldığı qərarlara bir neçə saxtakarlıq da əlavə olunaraq ssenari təmamlanmışdır. Həmin günlər Kremlin Cənub üzrə komissarı özünün Moskvaya göndərdiyi 2 dekabr 1920-ci il tarixli teleqramında bu bəyanata "Zəngəzur" sözünün yanında bir "Naxçıvan" sözü də əlavə etmişdir. (Bax: G.K.Orconikidzenin 1956-cı ildə Moskvada nəşr olunmuş seçilmiş çıxış və məqalələr toplusu, səh. 139-141). Qeyd edim ki, bizdən daha öncə bu ziddiyyəti hərtərəfli araşdıran ermənipərəst Rusiya müəllifi Stanislav Tarasov ilk tədqiqatında yanlışsa da, ikinci aşamada saxtakarlığı görərək, növbəti bir saxtakarlığın da Stalin-dən gəldiyini anlayır: Orconikidzenin teleqramından sonra bu mətn Stalinin 4 dekabr 1920-ci il tarixli bəyanatında mükəmməl saxtakarlığı ilə yer alıb. Qaynaq olaraq, o, Stalinin "Seçilmiş əsərləri"ni göstərir (IV cild, s.414). Həm də necə: "1 dekabrda Sovet Azərbaycanı kö-nüllü olaraq mübahisəli vilayətlərdən imtina edərək, Zəngəzurun, Naxçıvanın, Dağlıq Qarabağın Sovet Ermənistanla verildiyini bildirir".

Ancaq saxtakarlıq bununla bitmir: bu dəfə də Ermənistan öz yaradıcılığını ortaya qoyur: 12 iyun 1921-ci ildə Ermənistan Xalq Komissarlar Soveti belə bir dekret imzalayıb.

(Yazının sonu növbəti sayımızda)

Söhbətəldi:
Ülviyyə ŞÜKÜROVA